

RES 1.0

Regionale Energiestrategie
Rotterdam Den Haag

Procesequaaluatie Totstandkoming RES Rotterdam Den Haag

Procesevaluatie Totstandkoming RES Rotterdam Den Haag

Dr. Susanne Agterbosch
Marijn van Asseldonk MSc
Drs. Madelon van Duren

Colofon

Het PON & Telos heeft dit onderzoek verricht in opdracht van RES Rotterdam Den Haag

Energiestrategie

regio Rotterdam Den Haag

Auteur(s)

Dr. Susanne Agterbosch
Marijn van Asseldonk Msc
Drs. Madelon van Duren

Datum

december 2021

© 2021 Het PON & Telos

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Het PON & Telos. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

Vermenigvuldiging en publicatie in een andere vorm dan dit rapport is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van Het PON & Telos. Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kan Het PON & Telos geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Meer informatie

www.hetpon-telos.nl

Managementsamenvatting

Opdracht

Het PON & Telos is door RES Rotterdam Den Haag gevraagd om een procesevaluatie op te zetten en uit te voeren. Deze evaluatie moet in beeld brengen hoe de samenwerkingspartners in de RES regio Rotterdam Den Haag het RES-proces in de periode februari 2018 – juli 2021 ervaren hebben en hoe zij dit proces waarderen. Het doel is om op basis van deze inzichten aandachtspunten mee te geven voor de komende stappen, die in de uitvoering van de RES 1.0 moeten leiden tot beleidsmatige verankering en voor het vervolgproces naar de RES 2.0.

Onderzoeksaanpak

Het onderzoek naar de totstandkoming van de RES 1.0 bestaat uit twee samenhangende onderdelen: (1) een interviewserie en (2) vragenlijstonderzoek. Beide onderdelen zijn inhoudelijk gestoeld op literatuur over doelgerichte netwerksamenwerkingen.

De interviewserie viel uiteen in twee delen. Het eerste deel van de gesprekken (vijf interviews met zeven geïnterviewden) had tot doel om input te verzamelen voor het vragenlijstonderzoek. Het tweede deel van de interviews (drie interviews met drie raadsleden) vond na afloop van het vragenlijstonderzoek plaats en heeft voor extra verdieping gezorgd op de uitkomsten van het vragenlijstonderzoek.

De vragenlijst is opgesteld aan de hand van een tijdlijn (aangeleverd door de organisatie van RES Rotterdam Den Haag), de interviewserie en literatuur over doelgerichte netwerken. De vragenlijst is afgestemd met de opdrachtgever.

Vervolgens is de vragenlijst middels een open link uitgezet onder vier verschillende doelgroepen binnen de RES-regio: bestuurders, ambtenaren/beleidsmakers, volksvertegenwoordigers (van provincie, gemeenten en waterschappen) en stakeholders. In totaal hebben 135 respondenten de vragenlijst in zijn geheel ingevuld. De stakeholders kregen een sterk verkorte versie van de vragenlijst voorgelegd. Zij zijn apart opgenomen in de rapportage. Het onderzoek is bedoeld om kwalitatieve informatie te vergaren en is geen statische onderbouwde steekproef.

In de respons zijn de gemeenten Brielle en Westvoorne oververtegenwoordigd. In bijlage C zijn de antwoorden van deze twee gemeenten afgezet tegen de totale groep gemeenten. In de tekst in de hoofdstukken is aangegeven wanneer deze twee gemeenten de gemiddelden beïnvloed hebben.

Resultaten

De voorgelegde stellingen hadden betrekking op:

- De organisatie van RES Rotterdam Den Haag
- Mate van invloed
- Informatie uitwisseling
- Draagvlak
- Toekomst

Alle stellingblokken zijn in bijlage A uitgesplitst naar doelgroep (volksvertegenwoordiging, bestuurder, ambtenaar). Over de gehele linie zien we dat bestuurders en ambtenaren iets eensgezinder en positiever gestemd zijn dan volksvertegenwoordigers. Bij deze laatste groep zien we meer variatie in de antwoorden.

Organisatie van RES Rotterdam Den Haag

We zien dat 77% van de respondenten aangeeft in meer of mindere mate een inhoudelijke bijdrage te hebben geleverd of bij de besluitvorming betrokken te zijn geweest.

De respondenten zijn over het algemeen op de hoogte van het doel van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag gedurende het opstellen van de RES 1.0. Ze weten welke rollen de verschillende partijen in het proces spelen.

Mate van invloed

Van de respondenten geeft 60% aan dat er geluisterd is naar de inbreng van de organisatie waar de respondent werkzaam voor is. Verder geeft een bijna even groot deel, 59%, aan dat de organisatie waar de respondent werkzaam voor is zich verantwoordelijk voelt voor de uitvoering van de plannen in de RES 1.0.

Informatie uitwisseling

Bijna driekwart van de respondenten, 73%, geeft aan dat ze voor hun gevoel goed geïnformeerd werden over de voortgang en totstandkoming van de RES 1.0. Ruim de helft (59%) geeft aan dat ze de juiste informatie aangeleverd kregen om hun rol te vervullen.

Met name over het tempo waarin de organisatie gegevens moest aanleveren zijn de meningen verdeeld. Eén vijfde van de respondenten (21%) vond dat het tempo niet goed te doen was en 30% is het hier (helemaal) mee oneens; zij vonden het tempo wel goed te doen.

Een ruime meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij bij een lokale of regionale informatiesessie aanwezig is geweest. Ook als respondenten niet bij een informatiesessie zijn geweest, geven ze aan dat voor hun gevoel wel goed geïnformeerd zijn over de totstandkoming van de RES 1.0.

Draagvlak

Aan bestuurders is een aanvullende vraag over draagvlak gesteld. Binnen de context van RES Rotterdam Den Haag lijkt het erop dat bestuurders eerder wel dan geen draagvlak ervaren voor de plannen die beschreven staan in de RES 1.0.

Toekomst

Van de respondenten voelt 63% zich vanuit hun rol verantwoordelijk voor de uitwerking van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0. De helft van de respondenten heeft er vertrouwen in dat de plannen zoals deze in de RES 1.0 beschreven staan door hun organisatie uitgevoerd zullen worden.

Tegelijkertijd zien we dat de helft van de respondenten twijfelt of niet denkt dat de eigen organisatie over voldoende kennis beschikt. Daarnaast geeft 38% aan dat voldoende capaciteit ontbreekt.

Aan respondenten werkzaam binnen gemeenten is gevraagd of de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 voor onzekerheid zorgt met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0. De meningen lopen uiteen. 26% is het hier (helemaal) mee eens en 22% (helemaal) mee oneens. Bijna een derde geeft aan het noch eens, noch oneens te zijn (30%). We zien dat 22% hier 'weet niet/n.v.t.' heeft ingevuld.

Respondenten willen het liefst geïnformeerd worden over de voortgang van het actualisatieproces via raadsinformatieavonden en via informatiebijeenkomsten voor de hele regio. Ze zijn vooral zoekende naar ondersteuning om kennis en capaciteit te vergroten (dit betreft financiële steun) en naar ondersteuning hoe zij met buurgemeenten kunnen samenwerken.

Aandachtspunten

We voegen geen aanbevelingen toe aan de rapportage. Wel willen we een drietal aandachts- en besprekpunten meegeven die een leidraad kunnen zijn voor het gesprek over de vraag 'Hoe nu verder?'.
(De afbeelding van de drie punten is hier niet zichtbaar)

Volksvertegenwoordigers versus bestuurders/ambtenaren/beleidsmakers

Allereerst willen we als besprekpunt meegeven de verschillen die we zien in antwoorden die gegeven zijn door bestuurders/ambtenaren enerzijds en de volksvertegenwoordigers anderzijds. We merken over de gehele linie op dat respondenten over het algemeen redelijk positief staan ten opzichte van de onderwerpen die in het onderzoek bevestigd zijn. Kijken we echter naar de uitsplitsingen tussen volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren/beleidsmakers, dan zien we hier toch wel verschillen. Over het algemeen kunnen we dan stellen dat volksvertegenwoordigers minder positief gestemd zijn over de voorgelegde stellingen/onderwerpen.

Als we het RES proces beschouwen als voertuig voor regionale afstemming en samenwerking dan kunnen we enerzijds stellen dat de reis tot nog toe zowel ambtelijk als bestuurlijk tot een behoorlijk niveau van eensgezindheid en vertrouwen heeft geleid. Anderzijds zien we op een aantal punten ook nog twijfel of onvrede: zo is 45% van de respondenten onzeker (oneens) of er in de gestelde tijd een goed product is opgeleverd en twijfelt 39% van de respondenten of de plannen in de RES 1.0 zullen worden uitgevoerd. Die twijfel is vooral politiek. Een besprekpunt is hoe hiermee om te gaan? Hoe creëer je (nog meer) draagvlak voor de uitvoering van de RES 1.0? Hoe kunnen volksvertegenwoordigers zich toch goed geïnformeerd voelen?

Kennis en capaciteit

Een tweede aandachtspunt is (het gebrek aan voldoende) kennis en capaciteit. We zien dat 63% van de respondenten zich verantwoordelijk voelt voor de uitwerking van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0. De helft van de respondenten heeft er ook vertrouwen in dat de plannen, zoals deze in de RES 1.0 beschreven staan, door hun

organisatie uitgevoerd zullen worden. Tegelijkertijd zien we dat de helft van de respondenten twijfelt of niet denkt dat de eigen organisatie over voldoende kennis beschikt. Daarnaast geeft 38% aan dat voldoende capaciteit ontbreekt. Het is goed om na te gaan waar (geografisch) en op welke punten (inhoudelijk) het gemeenten ontbeert aan kennis en menskracht en te bespreken hoe de ondersteuning vanuit de RES-samenwerking daarop kan worden ingericht.

Bestuurswissel na maart 2022

Een derde besprekingspunt betreft de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende bestuurswissel in het voorjaar van 2022. De vraag (uitsluitend gesteld aan respondenten die werkzaam zijn binnen een gemeente) of de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen voor onzekerheid zorgt met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0 is door de respondenten vooral erg wisselend ingevuld. We zien geen duidelijk beeld dat zij vinden dat dit voor onzekerheid zorgt of juist niet, ook niet als we uitsplitsen naar doelgroepen. Wel lijkt het ons een onderwerp dat binnen het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag op de agenda moet staan de komende periode tot ruim na de verkiezingen. Immers een bestuurswissel kan leiden tot vertraging van de implementatie van de plannen zoals beschreven in de RES 1.0. Door een vinger aan de pols te houden, (nieuwe) raadsleden en bestuurders vanaf het begin mee te nemen in de plannen van de RES en hen te blijven informeren kan zo goed mogelijk invulling gegeven blijven worden aan de uitvoering van de RES 1.0 en het actualisatieproces.

Inhoudsopgave

Procevaluatie Totstandkoming RES Rotterdam Den Haag	1
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding: waarom dit onderzoek	3
1.2 Onze opdracht	3
1.3 Onderzoeksaanpak	4
1.4 Doelgerichte netwerksamenwerkingen	6
2 Organisatie RES Rotterdam Den Haag	9
3 Mate van invloed	12
4 Informatie uitwisseling	14
5 Draagvlak	20
6 Toekomst	22
7 Bespreekpunten	27
Bijlage A – Achtergrond	29
Bijlage B – Uitsplitsingen	32
Bijlage C - Uitsplitsingen Brielle en Westvoorne	41
Bijlage D – Vragenlijsten	51

1 Inleiding

1.1 Aanleiding: waarom dit onderzoek

Nederland is opgedeeld in 30 energieregio's, ook wel RES-regio's genoemd. Deze regio's hebben op basis van deelname aan het Klimaatakkoord¹, de opdracht om ieder voor zich een Regionale Energie Strategie, een RES, op te stellen en uit te voeren. In een RES-regio maken provincie, gemeenten, waterschappen en netbeheerders afspraken over het opwekken van duurzame elektriciteit, de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving en de ontwikkeling van een regionale energie infrastructuur. Een RES bevat een regionaal aanbod van mogelijk op te stellen duurzaam opwekvermogen (minimaal onderverdeeld in zon en wind, inclusief zoekgebieden). Voor de gebouwde omgeving maakt elke RES-regio een Regionale Structuurvisie Warmte met daarin een voorstel hoe het warmteaanbod, de warmtevraag en de benodigde infrastructuur op regionaal niveau met elkaar verbonden kunnen worden.

De RES-regio's hebben op 1 juli 2021 hun RES 1.0 opgeleverd. Deze zijn vastgesteld door Provinciale Staten, de gemeenteraden en de algemeen besturen van de waterschappen en omvatten voor iedere regio de plannen voor duurzame opwek tot aan 2030. Vervolgens is het de bedoeling dat, naast de uitvoering van de RES 1.0, er een actualisatieproces op gang komt waarbij de RES-regio's gaan toewerken naar een RES 2.0. Dit proces wordt vervolgens elke twee jaar herhaald.

RES Rotterdam Den Haag heeft in de periode van februari 2018² – 1 juli 2021 gewerkt aan een RES 1.0. De stuurgroep van RES Rotterdam Den Haag vindt het belangrijk om dit samenwerkingsproces dat gevoerd is met 28 publieke partijen te evalueren. Dit, om het actualisatieproces zo soepel en correct mogelijk te laten verlopen. Bovendien is het goed om terug te kijken op wat procesmatig anders/beter kan in de toekomst.

Het voorliggende onderzoeksrapport omvat de resultaten van de procesevaluatie die Het PON & Telos heeft uitgevoerd onder de samenwerkingspartners van RES Rotterdam Den Haag.

1.2 Onze opdracht

Het PON & Telos is door RES Rotterdam Den Haag gevraagd om de procesevaluatie op te zetten en uit te voeren. De evaluatie moet in beeld brengen hoe de samenwerkingspartners in de RES regio Rotterdam Den Haag het RES-proces ervaren hebben en hoe zij dit proces waarderen: wat is er goed gegaan en wat kan er beter? Het doel is om op basis van deze inzichten ingrediënten aan te leveren voor de komende

¹ Dit is vastgelegd in het Klimaatakkoord van juni 2019.

² In de regio Rotterdam Den Haag waren ze in de periode voorafgaand aan het Klimaatakkoord al een regiosamenwerking gestart gericht op het maken van plannen voor het verduurzamen van de energievoorziening uitmondend in het Energieperspectief 2050.

stappen, die in de uitvoering van de RES 1.0 moeten leiden tot beleidsmatige verankering en voor het vervolgproces naar de RES 2.0.

De periode waarop wordt teruggeblikt loopt van februari 2018 tot 1 juli 2021, maar de nadruk in het onderzoek ligt op de periode tussen het ontwikkelen van de Concept RES en het vaststellen van de RES 1.0. De evaluatie richt zich op de waardering van het verloop van de netwerksamenwerking en de verschillende rollen die de (publieke) samenwerkingspartners daarbinnen vervullen, te weten: volksvertegenwoordiging, bestuurlijk en ambtelijk³. RES Rotterdam Den Haag heeft expliciet gevraagd om een vragenlijst onderzoek dat gestoeld is op theoretische modellen vanuit governance en bestuurskunde.

1.3 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek naar de totstandkoming van de RES 1.0 bestaat uit twee samenhangende onderdelen: (1) een interviewserie en (2) vragenlijstonderzoek. Beide onderdelen zijn inhoudelijk gestoeld op literatuur over doelgerichte netwerksamenwerkingen.

Interviewserie

Om allereerst inzicht te krijgen in hoe het proces verlopen is en als input voor de vragenlijst, hebben we interviews gehouden met bestuurders, beleidsmakers en stakeholders. Aan de hand van een vooraf door RES Rotterdam Den Haag aangeleverde tijdlijn bespraken we met de geïnterviewden hoe het proces volgens hen verlopen is, waar de hobbels in het proces zaten, de wijze en mate van betrokkenheid, de mogelijkheid voor eigen inbreng en cetera. Deze interviews waren semi-gestructureerd; we hebben een topiclijst opgesteld, maar daarvan kon door de geïnterviewden afgeweken worden binnen het onderwerp van het gesprek. De geïnterviewden zijn random uit een door de RES Rotterdam Den Haag aangeleverde namenlijst getrokken en benaderd voor een gesprek⁴. In vijf gesprekken hebben we 7 mensen gesproken via Microsoft Teams (twee bestuurders, vier beleidsmakers en één stakeholder). De gesprekken duurden een half uur tot een uur. De eerste vijf gesprekken leverden input voor de vragenlijst op. Na afloop van het vragenlijst onderzoek zijn in drie afzonderlijke gesprekken nog drie raadsleden geïnterviewd. De raadsleden konden op de vragenlijst aangeven of zij benaderd mochten worden voor een interview en uit die groep (tien raadsleden hebben zich hiervoor aangemeld) zijn random drie mensen benaderd voor een interview.

De uitgewerkte interviewverslagen zijn ter check aan alle geïnterviewden voorgelegd.

³ Onder volksvertegenwoordiging rekenen we de raadsleden, leden van provinciale staten van Zuid-Holland en het algemeen bestuur van een Hoogheemraadschap / Waterschap. Bestuurlijk omvat de Wethouders / leden DB Waterschap en gedupeerden. Onder ambtelijk vallen de ambtenaren en griffier.

⁴ Deze namenlijst bevatte de namen van 16 bestuurders, 15 beleidsmakers van gemeenten en water- en hoogheemraadschappen en één stakeholder. De opdrachtgever weet, op het gesprek met de stakeholder na, niet wie heeft meegewerkt aan de interviewserie.

Vragenlijstonderzoek

De gesprekken vormden, samen met literatuur over doelgerichte netwerken⁵⁶, de basis voor de vragenlijst die specifiek voor de procesevaluatie RES Rotterdam Den Haag is opgesteld. De vragenlijst omvat vragen/stellingen over de organisatie van RES Rotterdam Den Haag, over de mate van invloed, over de informatie uitwisseling, over draagvlak en toekomst. Daarnaast zijn er een aantal vragen over de achtergrond van de respondenten opgenomen. Dit maakt achteraf uitsplitsen naar achtergrond (bij voldoende respons) mogelijk.

De vragenlijst is afgestemd met de opdrachtgever.

Vervolgens is de vragenlijst middels een open link uitgezet onder vier verschillende doelgroepen binnen de RES-regio: bestuurders, ambtenaren/beleidsmakers en volksvertegenwoordigers (van provincie, gemeenten en waterschappen). De opdrachtgever leverde een lijst met uit te nodigen bestuurders, beleidsmakers en griffies aan.⁷ Zij zijn rechtstreeks op hun e-mailadres aangeschreven. De volksvertegenwoordigers zijn uitgenodigd via hun griffies die de uitnodigingsmail voor deelname hebben doorgestuurd. De respons onder de groep volksvertegenwoordigers was daarmee afhankelijk van de medewerking en pro-activiteit van de afzonderlijke griffies. De vierde doelgroep zijn stakeholders van de RES Rotterdam Den Haag.⁸ Zij hebben een sterk verkorte versie van de vragenlijst voorgelegd gekregen en worden in de rapportage apart van de andere doelgroepen gerapporteerd. Ook zij zijn rechtstreeks op hun e-mailadres aangeschreven voor dit onderzoek.

Het vragenlijstonderzoek heeft gelopen tussen 30 september en 18 oktober 2021. Uiteindelijk hebben 117 respondenten uit de doelgroepen bestuurders, ambtenaren/beleidsmakers en volksvertegenwoordigers de vragenlijst volledig ingevuld. Van de 22 uitgenodigde stakeholders hebben 18 meegedaan aan het onderzoek. In totaal hebben 135 respondenten de vragenlijst ingevuld, wat een goed beeld geeft van hoe de doelgroepen aankijken tegen de totstandkoming van de RES 1.0.

In de vragenlijst zijn nog drie andere functiecategorieën opgenomen. Het betreft 'Statenlid', 'Gemeentesecretaris / Secretaris DB Waterschap / Provinciesecretaris', 'Burgemeester / Dijkgraaf / CvdK'. Er zijn geen respondenten met deze functies.

⁵ Carboni, J.L., Saz-Carranza, A., Raab, J. & Isett, K.R. (2019). Taking dimensions of purpose-oriented networks seriously. *Perspectives on Public Management and Governance*, 2(3): 209-223.

⁶ Provan, K.G. & Lemaire, R.H. (2012). Core concepts and key ideas for understanding public sector organizational networks: Using research to inform scholarship and practice. *Public Administration Review*, 72(5): 638-648.

⁷ Op deze lijst stonden de namen en e-mailadressen van 28 bestuurders, 43 beleidsmakers en 34 griffies.

⁸ Ook hiervoor is een door de opdrachtgever verstrekte namen- en e-mailadressenlijst gebruikt met hierop 22 stakeholders. De stakeholders op deze namenlijst zijn geselecteerd op basis van de mate van betrokkenheid bij de totstandkoming van de RES 1.0 en de duur van deze betrokkenheid.

TABEL 1. RESPONS PER DOELGROEP*

	Respons
Raadsleden / AB waterschap	75
Bestuurders (portefeuillehouders)	14
Ambtenaar/Beleidsmaker	28
Stakeholders	18
Totaal ingevuld	135

*Er zijn geen statenleden die de vragenlijst hebben ingevuld.

Verdeling respons gemeenten

In Figuur A1 (in bijlage A) is de respons per gemeente te zien. Vanuit alle gemeenten binnen de RES Rotterdam Den Haag is er respons op de vragenlijst. De respons is echter niet evenredig verdeeld. De gemeenten Brielle en Westvoorne zijn oververtegenwoordigd. Van de respondenten werkzaam binnen een gemeente (96 in de totale responsgroep) is 28% werkzaam binnen de gemeenten Brielle of Westvoorne. Met name in de groep volksvertegenwoordigers kan dit soms tot een vertekend beeld leiden. We hebben dat bij elke vraag gecontroleerd en waar dat het geval is, hebben we dat beschreven in de tekst, met een referentie naar de tabellen in bijlage C. In bijlage C hebben we tabellen opgenomen waarin de resultaten voor Brielle en Westvoorne zijn uitgesplitst.

1.4 Doelgerichte netwerksamenwerkingen

Zowel in de interviews als in het vragenlijstonderzoek hebben we de RES-regio Rotterdam Den Haag bekeken aan de hand van inzichten uit netwerktheorie en dan met name de literatuur die zich richt op doelgerichte netwerken. Doelgerichte netwerken bestaan uit relaties tussen verschillende actoren, die tot stand zijn gekomen om een specifiek probleem aan te pakken, zoals complexe beleidsvraagstukken (Carboni et al., 2019). Complexe beleidsvraagstukken zijn vaak niet door één enkele actor op te lossen en vragen dus om samenwerking van actoren (Popp et al, 2014; Provan & Lemaire, 2012)⁹. De vier dimensies van doelgerichte netwerken (Carboni et al., 2019) helpen om de netwerkstructuren in beeld te brengen. De vier dimensies zijn:

- **Doelen:** Het doel van het netwerk is datgene dat de netwerksamenwerking drijft en wordt vertaald in concrete doelstellingen,
- **Spelers:** Een netwerk bestaat uit drie of meer autonome actoren,
- **Onderlinge verbinding:** Die actoren hebben een wederzijdse afhankelijkheid en geven gezamenlijk de samenwerking en processen in het netwerk vorm,
- **Netwerkorganisatie en sturing:** Binnen een netwerk kan op verschillende manieren worden gestuurd en beslissingen kunnen op verschillende plekken en door verschillende actoren worden genomen.

De structuur van regionale energie strategieën zoals die vanuit het Klimaatakkoord is opgelegd, is een goed voorbeeld van sturing via doelgerichte netwerksamenwerkingen. De

⁹ Popp, J.K., Milward, H.B., MacKean, G., Casebeer, A. & Lindstrom, R. (2014). Inter-organizational networks: A review of the literature to inform practice. Washington, DC: IBM Center for The Business of Government.

RES regio Rotterdam Den Haag heeft een gemeenschappelijk **doel** met concrete doelstellingen. Er zijn 28 autonome **spelers** in het doelgerichte netwerk (23 gemeenten, 4 hoogheemraadschappen/waterschappen en 1 provincie). Deze 28 spelers hebben een wederzijdse afhankelijkheid en geven gezamenlijk vorm aan de samenwerking en de processen die spelen in het netwerk. Er is dus een **onderlinge verbinding**. En door de wijze waarop het doelgerichte netwerk RES Rotterdam Den Haag is **vormgegeven**, wordt er op verschillende manieren **gestuurd** en worden beslissingen op verschillende plekken door verschillende actoren genomen.

Doelgerichte netwerksamenwerkingen en de opbouw van de rapportage

De verschillende dimensies van doelgerichte netwerken vormen een goede kapstok om het RES-proces en de verschillende rollen van de (publieke) samenwerkingspartners daarbinnen te evalueren. De dimensies zijn vertaald naar de volgende thema's in de vragenlijst:

Door te vragen naar de **wijze van organisatie** (hoofdstuk 2) van de RES Rotterdam Den Haag krijgen we inzicht in wat de respondenten denken van het gemeenschappelijke doel en de gedeelde visie. De vragen geeft inzicht in hoeverre ze op de hoogte waren van de rollen van de verschillende betrokken partijen en het geeft ons ook inzicht in het vertrouwen dat de respondenten hebben in het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag.

De vragen over de **mate van invloed** (hoofdstuk 3) die de respondenten hebben ervaren zijn gericht op het in kaart brengen van de wijze waarop zij hun rol binnen de netwerksamenwerking hebben kunnen invullen (organisatie en sturing).

Het vierde hoofdstuk gaat over **informatieuitwisseling**. De vragen hierover geven ons inzicht in de mate waarin de respondenten geïnformeerd zijn. Kregen zij de juiste informatie op het juiste moment om hun rol te kunnen invullen?

De vragen over **draagvlak** in hoofdstuk 5 zijn uitsluitend aan bestuurders voorgelegd. Ze geven de mate waarin bestuurders binnen hun raad draagvlak ervaren voor de plannen in de RES 1.0 aan. Daarbij is het gevraagd waarom zij denken dat ze veel of weinig draagvlak ervaren.

Tenslotte de **toekomst**. Die wordt bevraagd in hoofdstuk 6. De vragen in dit deel van de rapportage geven vooral inzicht in het vertrouwen dat de respondenten hebben om met de plannen uit de RES 1.0 aan de slag te gaan binnen hun organisatie.

Bijlage A – Achtergrondkenmerken

In bijlage A is opgenomen bij welke organisatie respondenten werkzaam zijn, welke functie ze hebben, of ze hun partij onderdeel uitmaakt van de coalitie, bij welke gemeente ze werken en bij welk Hoogheemraadschap/waterschap ze werkzaam zijn.

Bijlage B – Interessante uitsplitsingen

In Bijlage B hebben we de stellingen van vragenblok 8, 10, 13 en 17 opgenomen en uitgesplitst naar de doelgroepen 'volksvertegenwoordiging', 'bestuurlijk' en 'ambtelijk'.

Analyse van de resultaten wees namelijk uit dat er binnen en tussen de groepen verschillen bestonden die in een totaaloverzicht onzichtbaar blijven.

Over het algemeen geldt dat als we kijken we naar hoe de doelgroepen antwoordden op de stellingen, dan is te zien dat bestuurders en ambtenaren over de gehele linie minder verdeeld en het vaker (helemaal) eens zijn met de voorgelegde stellingen. Bij de groep volksvertegenwoordigers zien we meer verdeeldheid. Gezien de aard van de groep ligt die verdeeldheid in de lijn der verwachting. Deze uitsplitsing geeft een beeld in de eventuele verschillen tussen de drie doelgroepen, er is geen sprake van representativiteit in statistische zin.

Bijlage C – Uitsplitsingen Brielle en Westvoorne

Zoals hiervoor genoemd is het aantal respondenten werkzaam bij de gemeenten Brielle en Westvoorne oververtegenwoordigd. In deze bijlage zijn de uitsplitsingen naar deze gemeenten te vinden.

Bijlage D – Gebruikte topiclijsten (interviews) en vragenlijst

De topiclijsten en de volledige vragenlijst zijn te vinden in deze bijlage.

2 Organisatie RES Rotterdam Den Haag

De energieregio Rotterdam Den Haag is een samenwerkingsverband van 23 gemeenten, 4 hoogheemraadschappen/waterschappen en Provincie Zuid-Holland. De energieregio is georganiseerd in een RES-stuurgroep, een bestuurlijk en ambtelijk netwerk Energie en een Opdrachtgeversteam. Daarbij is er een RES-programmamanager met een uitvoerend team. De energieregio volgt de contour van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, de MRDH.

Doelgerichte netwerken bestaan uit spelers/actoren die samenwerken om te komen tot een gezamenlijk resultaat, een gezamenlijke uitvoer of om een gemeenschappelijk probleem op te lossen dat ze afzonderlijk niet zouden kunnen doen. De belangrijkste reden voor het oprichten van een doelgericht netwerk (hier dus energieregio Rotterdam Den Haag) is dat zonder het samenbrengen van de capaciteiten en bevoegdheden van verschillende spelers het probleem niet kan worden aangepakt. De gemeenten binnen de energieregio Rotterdam Den Haag hebben zich verbonden aan het Klimaatakkoord en zichzelf daarmee gebonden aan het leveren van een bijdrage aan de klimaatdoelen. We zien dat binnen het doelgerichte netwerk van de energieregio Rotterdam Den Haag de verschillende spelers ook individuele doelen hebben die bevorderlijk zijn voor of juist tegenstrijdig zijn aan het gemeenschappelijke doel.

In dit eerste blok met vragen kijken we op een aantal punten hoe de spelers binnen dit netwerk aankijken tegen de netwerksamenwerking. Echter, allereerst kijken we naar de rollen die de respondenten ingenomen hebben tijdens de totstandkoming van de RES 1.0.

FIGUUR 1. VRAAG 6: WELKE ROL NAM U AFGELOPEN ANDERHALF JAAR IN TIJDENS DE TOTSTANDKOMING VAN DE RES 1.0? (N=135)

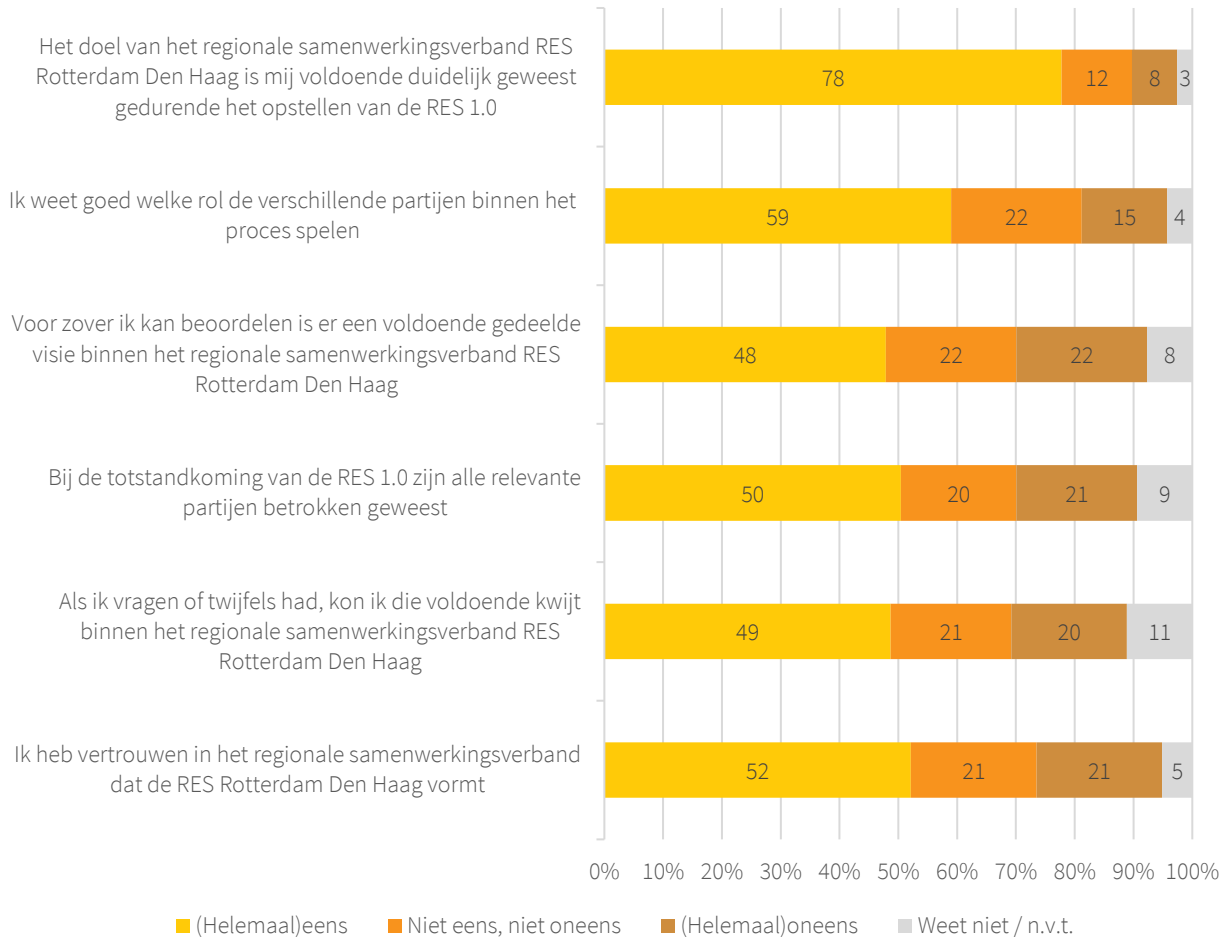
Welke rol nam u in tijdens de totstandkoming van de RES 1.0? (%)

We zien dat 77% van de respondenten aangeeft in meer of mindere mate een inhoudelijke bijdrage te hebben geleverd of bij de besluitvorming betrokken te zijn geweest. 24% had een toehorende of andere rol.

FIGUUR 2. VRAAG 8. STELLINGEN OVER DE ORGANISATIE RES ROTTERDAM DEN HAAG (N=117)

In welke mate eens met de stellingen over de organisatie van het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag

Voor 78% van de respondenten is het doel van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag gedurende het opstellen van de RES 1.0 voldoende duidelijk geweest. Het merendeel van de respondenten geeft daarnaast aan goed te weten welke rollen de verschillende partijen binnen het proces spelen (59% is hier (helemaal) mee eens). Voor beide stellingen geldt dat de respondenten uit Brielle en Westvoorne het minder eens zijn en dat ze de helft van de respondenten vormen die het (helemaal) oneens zijn.

Bij de overige stellingen over de aanwezigheid van een gedeelde visie, de betrokkenheid van alle relevante partijen, het kwijt kunnen van vragen of twijfels binnen het samenwerkingsverband en het vertrouwen in de samenwerking zien we steeds dat ongeveer de helft van de respondenten het (helemaal) mee eens is en een vijfde het (helemaal) oneens. Met name binnen deze stellingen zien we dat de antwoorden van de

respondenten uit Brielle en Westvoorne verschillen van het totaalbeeld. Respondenten uit deze gemeenten zijn het overwegend minder (helemaal) eens en overwegend meer (helemaal) oneens met de stellingen.

Respondenten die bij de stelling 'Bij de totstandkoming van de RES 1.0 zijn alle relevante partijen betrokken geweest' (helemaal) oneens hebben ingevuld, kregen een aanvullende open vraag voorgelegd: 'U gaf eerder aan dat niet alle relevante partijen betrokken zijn geweest bij het opstellen van de RES 1. Welke partijen / organisaties / stakeholders heeft u gemist?' Deze vraag is door 23 respondenten ingevuld.

De meeste van deze respondenten geven aan dat burgers onvoldoende rechtstreeks betrokken zijn geweest bij het opstellen van de RES 1.0. Ze geven aan dat burgers vaak achteraf pas meegenomen werden in het proces en dus onvoldoende inbreng hebben kunnen geven. Volgens hen zal dit in de RES 2.0 anders moeten.

Daarnaast worden de kritische deskundigen en gemeenteraden nog benoemd als partijen/stakeholders die onvoldoende betrokken zijn geweest bij het opstellen van de RES 1.0. Deze kritische deskundigen zouden onvoldoende hun woord hebben kunnen doen en/of er zou onvoldoende naar hen geluisterd zijn.

Ten slotte wordt benoemd dat in de RES 1.0 de focus met name lag op de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie, terwijl de energieregio al meerdere gebieden kent en dat de besluitvorming beter via gemeenten en/of provincie kan gaan in plaats van via de RES-regio.

Interviews

De 10 geïnterviewden zijn niet allemaal positief over de wijze waarop de RES Rotterdam Den Haag is georganiseerd. Ze hebben wel het gevoel dat er een duidelijke opdracht ligt, maar ze zetten vraagtekens bij het construct van de RES Rotterdam Den Haag. Ze vinden onder meer dat de energieregio teveel partijen omvat. De regio is te groot en de gemeenten die hier binnen liggen zijn te verschillend volgens sommigen. Denk daarbij aan grootstedelijke gemeenten als Rotterdam en Den Haag ten opzichte van kleine, landelijk gelegen gemeenten. Dat de indeling van de energieregio hetzelfde is als de Metropoolregio Rotterdam Den Haag was bij één van de geïnterviewde raadsleden (die wel echt geïnformeerd is over de RES) niet duidelijk. Ook de rolverdeling is voor niet alle 10 geïnterviewden duidelijk. Wie doet wat en wie heeft welke verantwoordelijkheid zijn vragen die opkomen bij de geïnterviewden. De kaders waarbinnen gewerkt wordt en waarbinnen beslissingen worden genomen zijn niet voor iedereen helder.

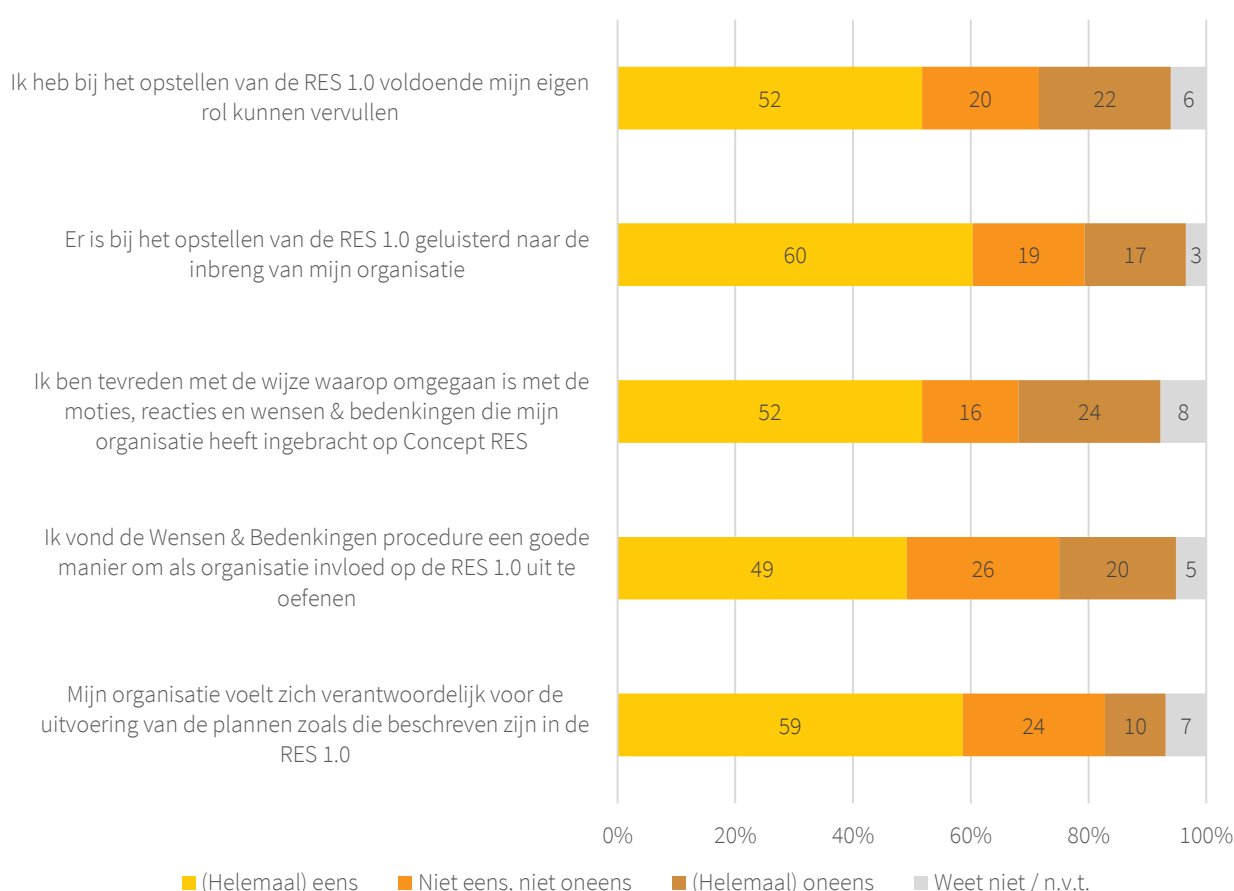
Over de mate van vertrouwen in de wijze waarop de RES-regio nu georganiseerd is zijn de geïnterviewden wisselend enthousiast. Degenen die actief hebben meegedacht met de totstandkoming van de RES 1.0 zijn hier positiever over dan raadsleden die wel geïnformeerd zijn, maar die geen actieve bijdrage hebben geleverd. Ook zijn de raadsleden kritischer op het 'product RES 1.0'. Waar andere geïnterviewden zich wel trots voelen op wat er nu ligt aan plannen in de RES 1.0, zien we dat bij de drie raadsleden niet terug.

3 Mate van invloed

Als 28 verschillende partijen met hierin naar schatting enige honderden deelnemers een samenwerkingsverband aangaan is het goed om te kijken in hoeverre zij voor hun gevoel vanuit hun rol (voldoende) invloed hebben kunnen uitoefenen op het proces en de besluitvorming en of zij zich verantwoordelijk voelen voor het samenwerkingsresultaat.

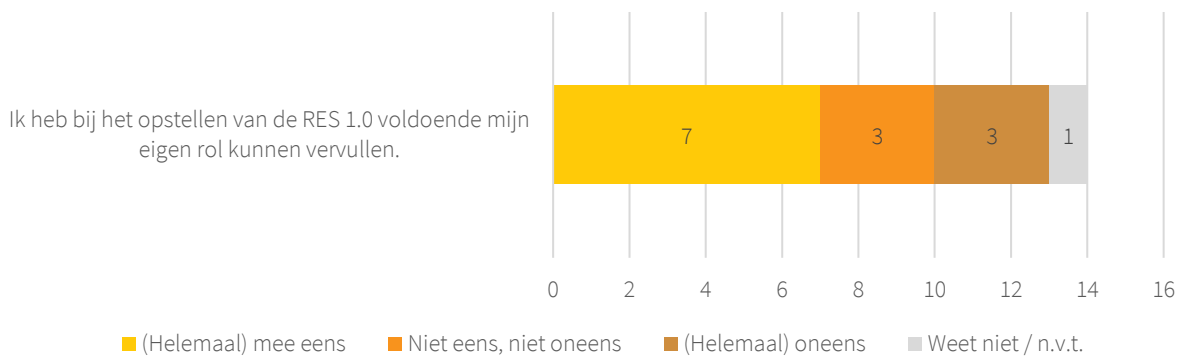
FIGUUR 3. VRAAG 10: STELLINGEN OVER DE MATE WAARIN U INVLOED HEEFT GEHAD OP DE TOTSTANDKOMING VAN DE RES 1.0 (N=116).

In welke mate eens met de stellingen over de mate van invloed op de totstandkoming van de RES 1.0

Van de respondenten geeft 60% aan dat er geluisterd is naar de inbreng van de organisatie waar de respondent werkzaam voor is. Verder geeft een bijna even groot deel, 59%, aan dat de organisatie waar de respondent werkzaam voor is zich verantwoordelijk voelt voor de uitvoering van de plannen in de RES 1.0. Ook voor deze stellingen zien we dat Brielle en Westvoorne verschillen. Respondenten uit deze gemeenten zijn het overwegend vaker (helemaal) oneens met de stellingen. Voor alle stellingen geldt dat (minimaal) de helft van de respondenten die het (helemaal) oneens is, uit Brielle en Westvoorne komen.

FIGUUR 4. VRAAG 10A: IK HEB BIJ HET OPSTELLEN VAN DE RES 1.0 VOLDOENDE MIJN EIGEN ROL KUNNEN VERVULLEN. (STAKEHOLDERS, N=14)*

*Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die 'anders' antwoordden op vraag 1 'Bij welke organisatie werkt u?'. Vanwege de lage N is hier gekozen voor weergave in absolute aantallen in plaats van in procenten.

Vanwege de geringe aantallen kunnen we alleen indicatief een beeld schetsen. We zien dat stakeholders eerder wél dan niet hun rol hebben kunnen vervullen.

Interviews

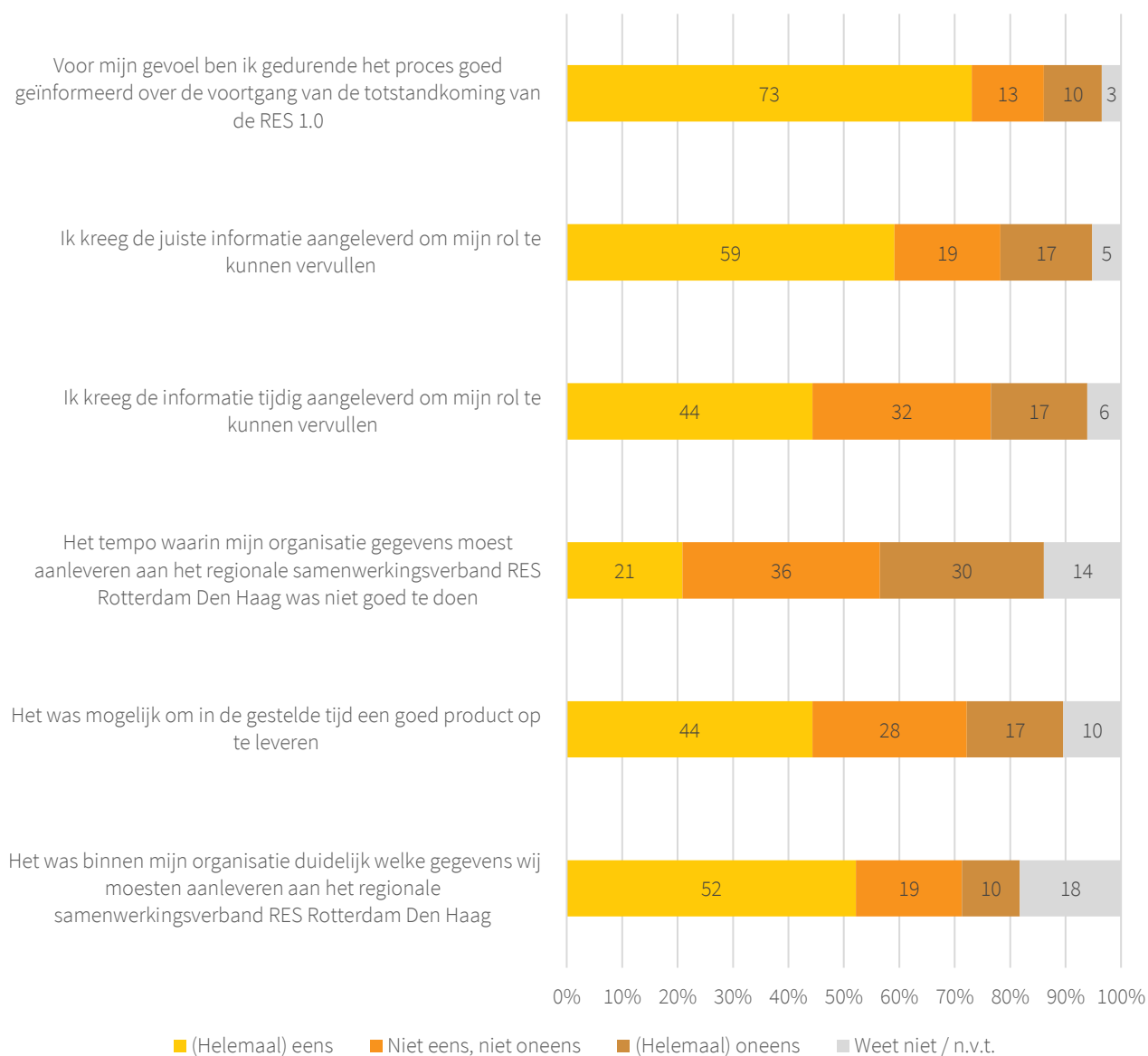
Over de mate waarin de tien geïnterviewden vinden dat zij hun eigen rol naar behoren hebben kunnen uitoefenen zijn de meningen verdeeld. De drie raadsleden zijn hier niet onverdeeld positief over. Eén van hen noemt de eigen mate van invloed kunnen uitoefenen op het proces *'praktisch nihil'*. Andere, dichter bij het proces betrokken geïnterviewden, zijn hier positiever over. Ze vinden dat ze veel inbreng hebben gehad, ook gezien de beperkte omvang van hun gemeente. Ze geven aan dat de mate van inbreng volgens hen vooral afhankelijk is van *'hoe serieus je er in zit'* en minder van de grootte van de gemeente. Weer een andere, eveneens positief gestemde geïnterviewde, vindt de eigen inbreng eveneens afhankelijk van de motivatie van enkele katrekkers. Dat is volgens geïnterviewde ook nodig; *'Om deze samenwerking te laten slagen heb je een mix van bestuurlijke en ambtelijke motivatie nodig, van mensen die ervoor willen gaan'*.

4 Informatie uitwisseling

Voor het goed functioneren van een doelgerichte netwerksamenwerking als de RES Rotterdam Den Haag, met veel partijen, is het belangrijk dat de informatie uitwisseling adequaat gebeurt: informatie moet tijdig en juist zijn om de spelers in staat te stellen om hun rol goed te kunnen uitoefenen. Eveneens hebben we gevraagd of respondenten bij informatiesessies zijn geweest.

FIGUUR 5. VRAAG 13: STELLINGEN OVER DE MATE WAARIN RESPONDENTEN GEÏNFORMEERD ZIJN OVER DE TOTSTANDKOMING VAN DE RES 1.0 (N=115)

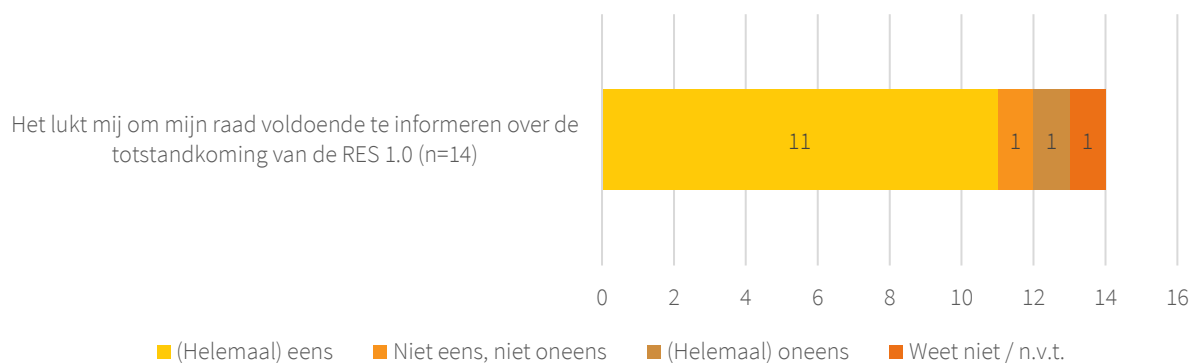
In welke mate het eens met de stellingen over informatieuitwisseling

Bijna driekwart van de respondenten, 73%, geeft aan dat ze voor hun gevoel goed geïnformeerd werden over de voortgang en totstandkoming van de RES 1.0. Ruim de helft (59%) geeft aan dat ze de juiste informatie aangeleverd kregen om hun rol te vervullen. Respondenten uit de gemeenten Brielle en Westvoorne zijn het overwegend vaker (helemaal) oneens met deze stellingen.

Met name over het tempo waarin de organisatie gegevens moest aanleveren zijn de meningen verdeeld. Eén vijfde van de respondenten (21%) vond het dat tempo **niet** goed te doen was en 30% is het hier (helemaal) mee oneens; zij vonden het tempo wel goed te doen.

FIGUUR 6. VRAAG 13 STELLING 4 (N=14)* IN WELKE MATE LUKT HET BESTUURDERS OM HUN RAAD VOLDOENDE TE INFORMEREN OVER DE TOTSTANDKOMING VAN DE RES 1.0 (N=14)

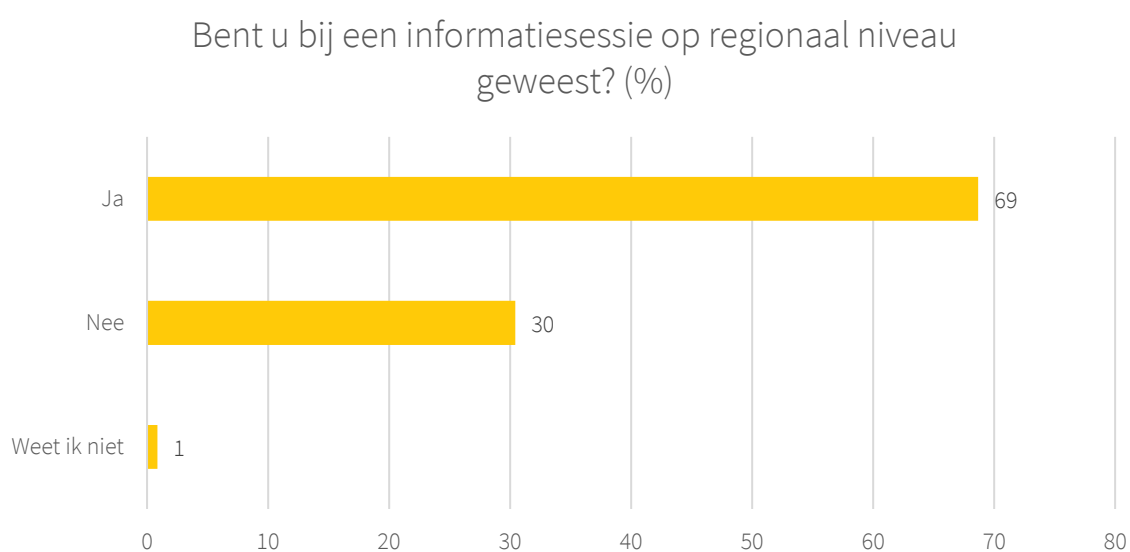

*Deze stelling is alleen aan bestuurders voorgelegd. Vanwege de lage N is hier gekozen voor weergave in absolute aantallen in plaats van in procenten.

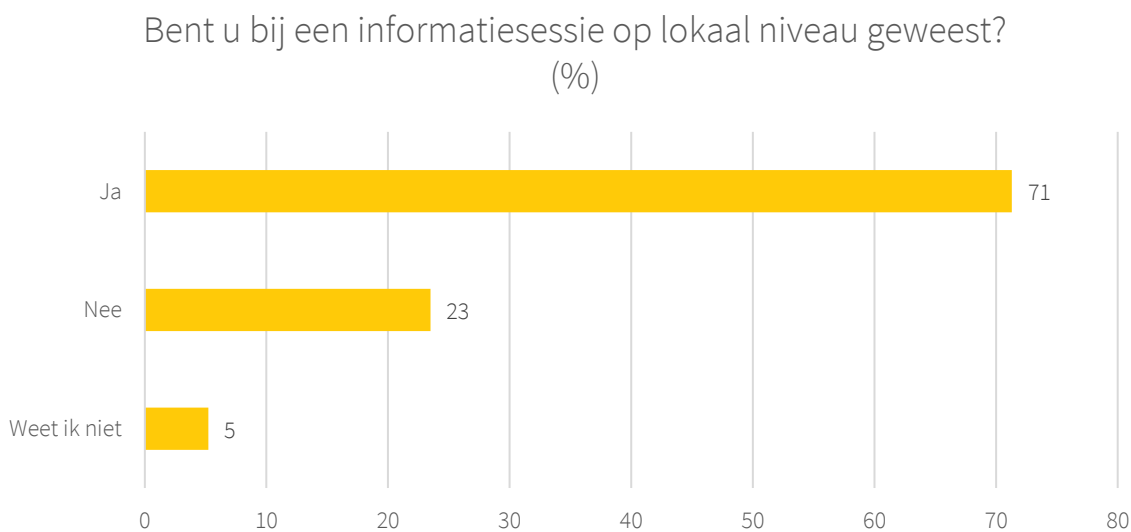
We zien dat bestuurders veelal aangeven dat zij hun raad voldoende hebben kunnen informeren over de totstandkoming van de RES 1.0.

Verder is er gevraagd naar of respondenten informatiesessies op lokaal en regionaal niveau hebben bijgewoond. Daarbij is er aan bestuurders en ambtenaren gevraagd of ze één of meerdere werkateliers hebben bijgewoond. Een ruime meerderheid van de respondenten (zowel volksvertegenwoordiging, bestuurlijk als ambtelijk) heeft gebruik gemaakt van de aangeboden informatiesessies of is aanwezig geweest (bestuurlijk, ambtelijk) bij één of meerdere werkateliers. Voor de stellingen met betrekking tot de informatiesessies geldt dat respondenten uit Brielle en Westvoorne het percentage 'Ja' wat omhoog brengen. Bijna alle respondenten uit deze gemeenten geven aan informatiesessies op lokaal en regionaal niveau te hebben bezocht.

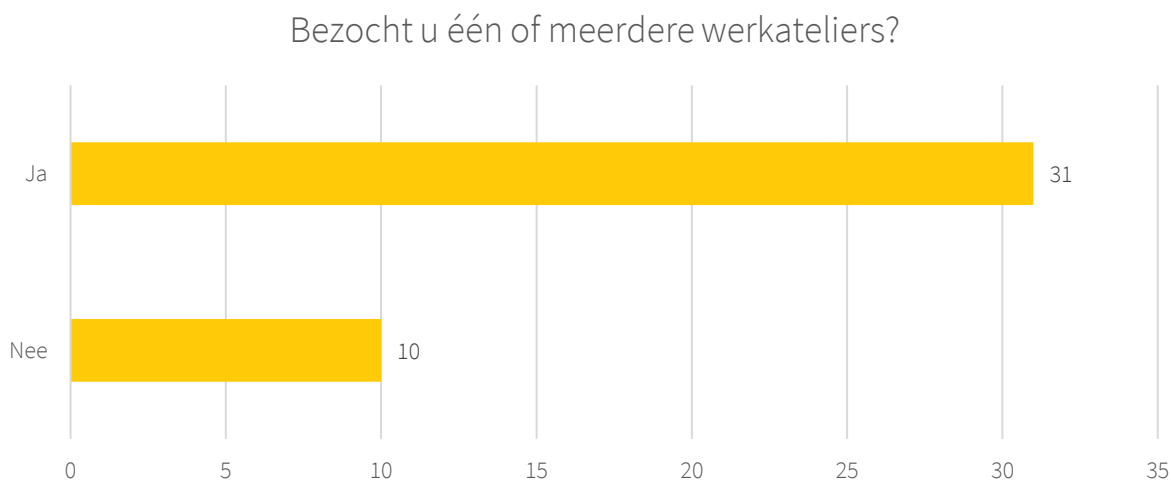
FIGUUR 7. VRAAG 11A: BENT U BIJ ÉÉN VAN DE INFORMATIESESSIES OP REGIONAAL NIVEAU AANWEZIG GEWEEST? (N=115)

FIGUUR 8. VRAAG 11B: BENT U BIJ ÉÉN VAN DE INFORMATIESESSIES OP LOKAAL NIVEAU AANWEZIG GEWEEST? (N=115)

FIGUUR 9. VRAAG 12: HEEFT U IN DEZE PERIODE ÉÉN OF MEERDERE VAN DEZE WERKATELIERS BIJGEWOOND? (N=41)*

*Deze vraag is alleen aan bestuurders en ambtenaren voorgelegd. Vanwege de lage N is hier gekozen voor weergave in absolute aantallen in plaats van in procenten.

Goed geïnformeerd en bij informatiesessies geweest?

In de tabellen 2 en 3 is te zien dat zowel respondenten die wel, als respondenten die geen informatiesessies hebben bijgewoond, aangeven voor hun gevoel goed geïnformeerd te zijn over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0.

TABEL 2. GOED GEÏNFORMEERD EN BIJ INFORMATIESESSIES OP REGIONAAL NIVEAU GEWEEST? (N=115)

Voor mijn gevoel ben ik gedurende het proces goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0					
Bent u bij een informatiesessie op regionaal niveau geweest?	(Helemaal) eens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) oneens	Weet niet / n.v.t.	Totaal
Ja	77%	11%	11%	-	100%
Nee	63%	17%	9%	11%	100%
Weet niet	100%	-	-	-	100%

TABEL 3. GOED GEÏNFORMEERD EN BIJ INFORMATIESESSIES OP LOKAAL NIVEAU GEWEEST? (N=115)

Bent u bij een informatiesessie op lokaal niveau geweest?		Voor mijn gevoel ben ik gedurende het proces goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0				Totaal
		(Helemaal) eens	Niet eens, niet oneens	(Helemaal) oneens	Weet niet / n.v.t.	
Ja		72%	15%	11%	2%	100%
Nee		78%	11%	7%	4%	100%
Weet niet		67%	-	17%	17%	100%

Informatiesessies per doelgroep

In onderstaande tabellen is het bezoek aan de informatiesessies per doelgroep opgenomen. We zien dat volksvertegenwoordigers vaker naar een sessie op lokaal niveau gingen en dat ambtenaren vaker aansloten bij sessies op regionaal niveau.

TABEL 4. BIJ INFORMATIESESSIES OP REGIONAAL NIVEAU GEWEEST PER DOELGROEP (N=115)

Bent u bij een informatiesessie op regionaal niveau geweest?		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)
		Ja	66%	71%
Nee	34%	29%	21%	
Weet niet	0%	0%	4%	
Totaal	100%	100%	100%	

TABEL 5. BIJ INFORMATIESESSIES OP LOKAAL NIVEAU GEWEEST PER DOELGROEP (N=115)

Bent u bij een informatiesessie op lokaal niveau geweest?		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)
		Ja	75%	79%
Nee	19%	21%	36%	
Weet niet	5%	0%	7%	
Totaal	100%	100%	100%	

Interviews

De deelnemende gemeenten en waterschappen hebben in een kort tijdsbestek veel informatie moeten aanleveren. Over hoe dit tempo werd ervaren verschillen de meningen. De geïnterviewden geven aan dat kleine gemeenten hier veel meer moeite mee hebben (gehad) dan de grotere gemeenten. Zij hebben hier veel minder capaciteit voor beschikbaar. Aan de andere kant zijn sommige geïnterviewden ook wel trots op wat er nu ligt aan plannen in de RES 1.0 en dat mede juist door het hoge strakke tempo gemeenten in de actiestand moesten komen.

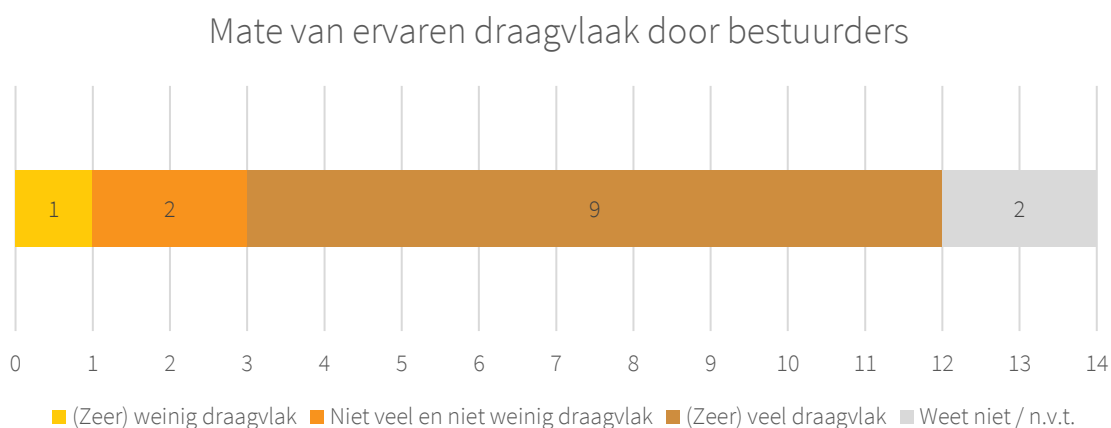
‘Ik denk dat, door de strakke deadlines, gemeenten gedwongen werden om er over na te denken – dat ze daardoor in de actiestand kwamen.’

De informatie-uitwisseling speelde, zo blijkt uit de interviews, op twee niveaus. Bestuurders worstelden bij de totstandkoming vooral met hun gemeenteraad en met de vragen ‘wanneer informeer ik ze en waarover informeer ik ze?’. Voor raadsleden en ambtenaren spelen twee andere vragen. Allereerst de vraag: ‘hoe informeer ik mezelf?’. En vervolgens de vraag: ‘hoe informeer ik mijn achterban?’. Het lijkt dat zowel bestuurders als raadsleden nog geen helder antwoord op hun vragen hebben geformuleerd. Het blijft voor bestuurders stoeien over het moment van informeren en raadsleden worstelen met tijd en capaciteit om zichzelf goed geïnformeerd te houden. Waar de geïnterviewden het wel over eens zijn, is dat het nog een flinke kluit gaat worden om ook bewoners mee te gaan nemen. Tegelijkertijd geven alle geïnterviewden aan dat zorgvuldig participatieproces voor bewoners van belang is.

5 Draagvlak

Draagvlak is een belangrijk onderwerp binnen de energieregio's. Draagvlak voor de energietransitie is nodig op allerlei niveaus. We hebben bestuurders gevraagd hoeveel draagvlak zij ervaren bij hun gemeenteraden.

FIGUUR 10. VRAAG 14: HOEVEEL DRAAGVLAK ERVAART U ALS BESTUURDER BIJ UW RAAD VOOR DE PLANNEN ZOALS DIE BESCHREVEN STAAN IN DE RES 1.0? (N=14)*

*Deze vraag is alleen aan bestuurders voorgelegd. Vanwege de lage N is hier gekozen voor weergave in absolute aantallen in plaats van in procenten.

Binnen de context van de RES Rotterdam Den Haag lijkt het erop dat bestuurders eerder wel dan geen draagvlak ervaren voor de plannen die beschreven staan in de RES 1.0.

Aan de bestuurders die hebben aangegeven dat zij (zeer) weinig draagvlak ervaren voor de plannen zoals die in de RES 1.0 staan is een vervolgvraag gesteld waarbij hen gevraagd is om aan te geven wat er moeilijk gaat en welke hobbels ervaren worden. Deze vervolgvraag is door één bestuurder ingevuld. Deze bestuurder geeft aan dat de RES 1.0 te ver van de raad afstaat. De bijeenkomsten werden regionaal georganiseerd, waardoor raadsleden zich er aan onttrokken. Door onduidelijkheid over het proces en de rol/samenwerking van de gemeente ontstond er verwarring onder raadsleden. Er was veel kritiek vanuit de raadsleden over het participatieproces.

Tegelijkertijd is aan bestuurders die hebben aangegeven dat zij (zeer) veel draagvlak ervaren voor de plannen in de RES 1.0 gevraagd waarom het bij hen zo goed ging. Deze vervolgvraag is door negen bestuurders ingevuld. Zij geven aan dat hun gemeenteraden over het algemeen allemaal voor verduurzaming zijn, waardoor er ook draagvlak voor de RES 1.0 is. De RES 1.0 zorgt volgens deze bestuurders voor versnelling van de energietransitie en zorgt ervoor dat er stappen gezet kunnen worden. De gemeenteraden accepteren dat de RES 1.0 nog niet volledig is en dat het in de toekomst duidelijker wordt. De bestuurders geven aan dat ze hun raad zoveel mogelijk betrokken hebben in het proces en bij bijeenkomsten.

Interviews

Hoewel het onderwerp draagvlak in de vragenlijst alleen is voorgelegd aan bestuurders, is het thema uiteraard wel in alle 8 interviews aan de orde geweest. De 3 geïnterviewde raadsleden ervaren op dit moment onduidelijkheid op de punten van organisatie, plannen en tijdspad wat zich vertaalt naar wantrouwen vanuit hun achterban. Hierin spelen voor deze raadsleden de grootte van hun gemeente mee, de (vaak populistische) kleine lokale partijen, de mate waarin andere raadsleden zich informeren en het ongewisse van het proces. Ze weten kortom niet goed waar ze aan toe zijn en hoe ze de vragen die ze vanuit bewoners krijgen moeten beantwoorden.

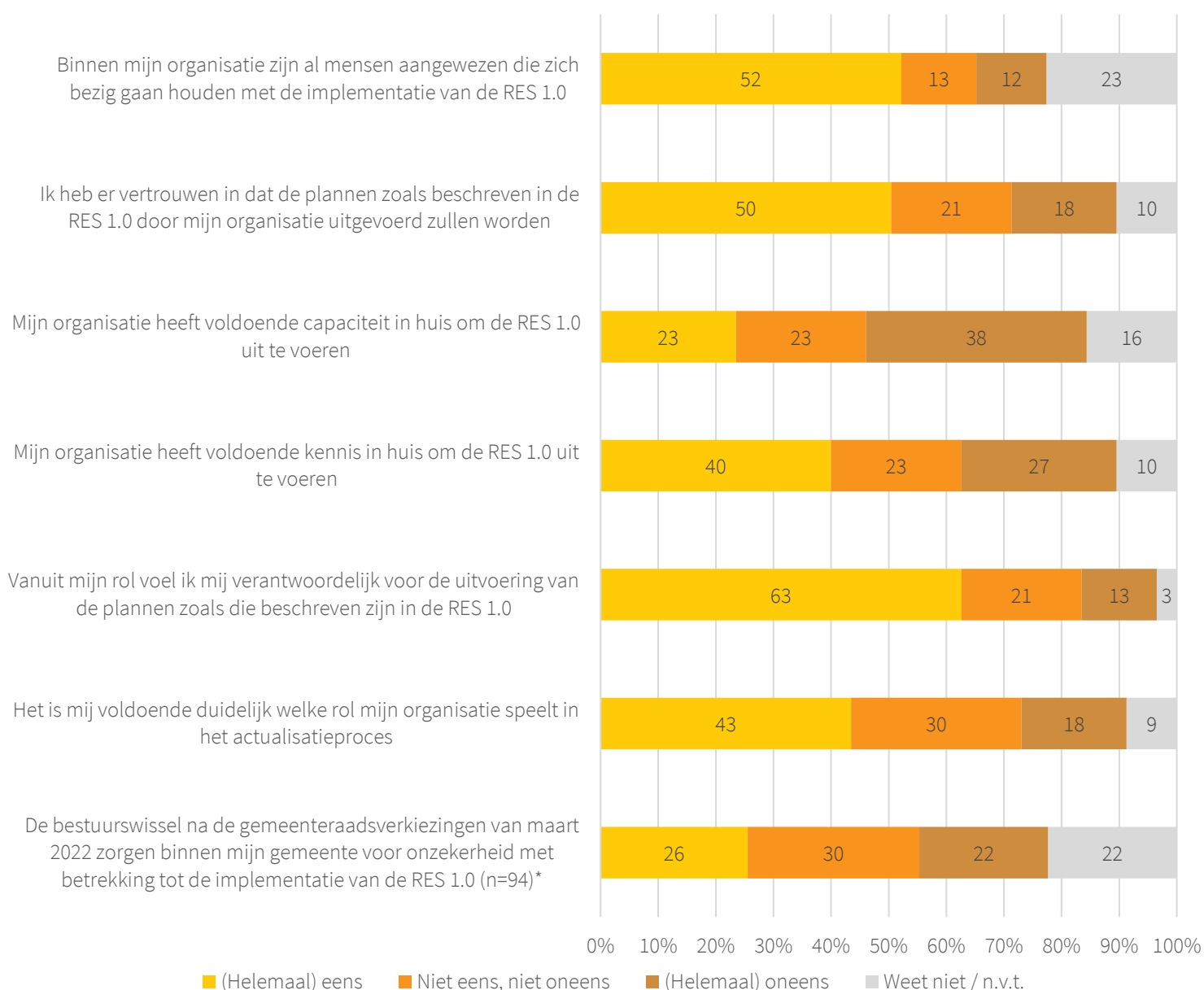
Ook een bestuurder ervaart een gebrek aan transparantie en begrijpt de terughoudendheid van de gemeenteraad wel. Deze bestuurder verwijt het Rijk dat de energietransitie over de schuttingen van de gemeentes is gegooid en dat het Rijk zich hierin veel te terughoudend (en zonder kaders aan te geven) heeft opgesteld. *‘De rugdekking op zaken als energievoorziening op lange termijn, argumentatie rondom kernenergie, hoe past het in het netwerk, had vanuit het Rijk veel beter ingepast moeten worden.’*

6 Toekomst

Nu de RES 1.0 er ligt moeten de plannen zoals die beschreven staan gerealiseerd worden en start er vanaf het voorjaar van 2022 een actualisatieproces dat uiteindelijk uitmondt in een RES 2.0. Dit actualisatieproces zal elke twee jaar plaatsvinden. Aan de respondenten is een aantal stellingen voorgelegd over het actualisatieproces en de implementatie van de RES 1.0.

FIGUUR 11. VRAAG 17: STELLINGEN OVER HET ACTUALISATIEPROCES (N=115)

In welke mate eens met stellingen over het komende actualisatieproces

*Stelling alleen voorgelegd aan respondenten werkzaam binnen gemeenten

We zien dat 63% van de respondenten zich vanuit hun rol verantwoordelijk voelt voor de uitwerking van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0. De helft van de respondenten heeft er vertrouwen in dat de plannen zoals deze in de RES 1.0 beschreven staan door hun organisatie uitgevoerd zullen worden. Dit is vergelijkbaar met een eerdere stelling waarin we zagen dat 52% vertrouwen heeft in het regionale samenwerkingsverband dat RES Rotterdam Den Haag vormt. Respondenten uit Brielle en Westvoorne antwoordden hier overwegend dat zij het hiermee (helemaal) oneens zijn.

Tegelijkertijd zien we dat 50% van de respondenten twijfelt of niet denkt dat hun organisatie voldoende kennis in huis heeft om de RES 1.0 uit te voeren (40% is het hier wel (helemaal) mee eens). Daarnaast geeft 38% aan dat het hen aan capaciteit ontbreekt (23% van de respondenten geeft aan hier wél voldoende capaciteit voor te hebben). Kijken we specifiek naar respondenten uit Brielle en Westvoorne dan zien we dat het merendeel aangeeft dat er niet voldoende capaciteit in huis is en een groot deel ook aangeeft dat er niet voldoende kennis in huis is.

Ruim de helft, 52% van de respondenten, geeft aan dat er binnen hun organisatie al mensen aangewezen zijn die zich bezig gaan houden met de implementatie van de RES 1.0. Bijna een kwart van de respondenten (23%) weet niet (of heeft geen mening) of hier al wel mensen voor zijn aangewezen. Respondenten uit Brielle en Westvoorne vormen een groot deel van deze respondenten die het niet weten of die het (helemaal) oneens zijn.

Alleen respondenten werkzaam binnen gemeenten gaven antwoord op de laatste stelling, of de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 voor onzekerheid zorgt met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0. De meningen lopen uiteen. 26% is het hier (helemaal) mee eens en 22% (helemaal) mee oneens. Bijna een derde geeft aan het noch eens, noch oneens te zijn (30%). We zien dat 22% hier 'weet niet/n.v.t.' heeft ingevuld.

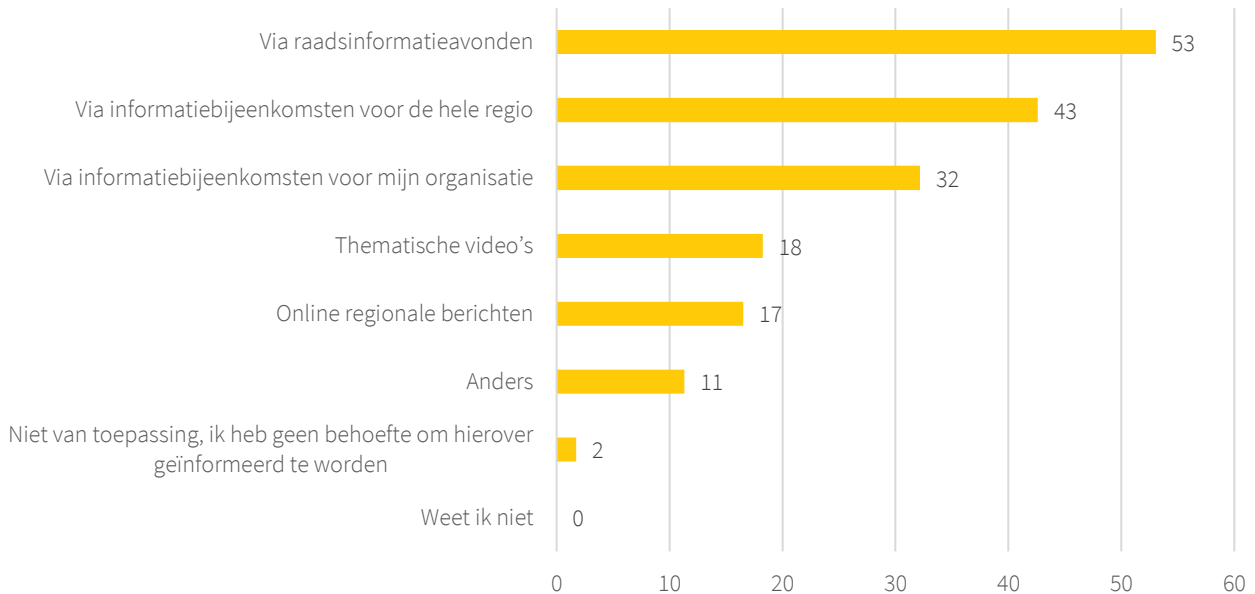
Hoe informeren en ondersteunen?

Aan de respondenten is een vraag voorgelegd met betrekking tot de informatiebehoefte en een vraag over welke ondersteuning zij nodig hebben van de RES Rotterdam Den Haag. In Figuur 12 is te zien dat respondenten het liefst geïnformeerd worden via raadsinformatieavonden, informatieavonden voor de hele regio en in wat mindere mate via informatiebijeenkomsten voor de eigen organisatie.

In Figuur 13 is te zien welke ondersteuning er volgens de respondenten nodig is vanuit de RES Rotterdam Den Haag. In totaal geven 87% van de respondenten aan een vorm van ondersteuning nodig te hebben, met als meest gekozen 'financiële steun om kennis en capaciteit te vergroten'. De andere 13% antwoordde via de uitsluitende categorieën 'dat weet ik niet' en mijn 'mijn organisatie heeft geen ondersteuning nodig'.

FIGUUR 12. VRAAG 18: OP WELKE MANIER VINDT U HET PRETTIGST OM GEÏNFORMEERD TE WORDEN OVER DE VOORTGANG VAN HET ACTUALISATIEPROCES? (N=115)*

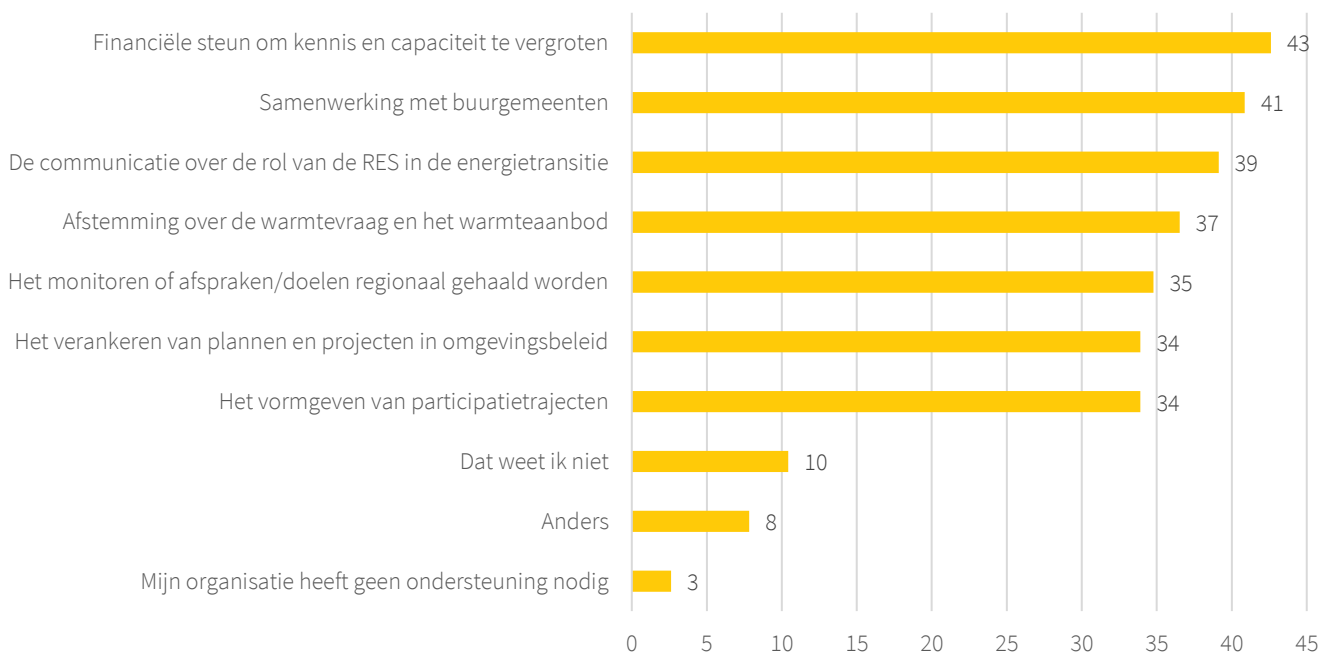
Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden over de voortgang? (%)

*Respondenten konden maximaal twee antwoorden kiezen.

FIGUUR 13. VRAAG 19: OP WELK(E) TERREIN(EN) HEEFT UW ORGANISATIE ONDERSTEUNING NODIG VAN HET REGIONALE SAMENWERKINGSVERBAND RES ROTTERDAM DEN HAAG? (N=115)*

Op welk(e) terrein(en) heeft uw organisatie ondersteuning nodig? (%)

*Respondenten konden meerdere antwoorden kiezen

Bij de twee bovenstaande vragen konden respondenten bij antwoordoptie 'anders' een toelichting geven. De antwoorden op de vraag over hoe zij anders geïnformeerd willen worden zijn divers. Interactieve bijeenkomsten werden genoemd als een manier om niet alleen geïnformeerd, maar ook betrokken te worden bij de voortgang van het actualisatieproces. Daarnaast werd het nut van digitale middelen benoemd, zoals een algemene infographic voor gemeenten wat van hen verwacht wordt en een overzichtelijke website die makkelijk geraadpleegd kan worden. Ten slotte werd benoemd dat de informatie gedeeld moet worden door de RES organisatie, via de opdrachtgevers, via de eigen organisatie en/of via de stuurgroep.

De stakeholders hebben op dit punt een andere (open) vraag voorgelegd gekregen. Aan hen is gevraagd hoe zij de rol van hun organisatie willen invullen binnen het regionale samenwerkingsverband. Negen stakeholders hebben hier een antwoord ingevuld. Met name constructief meedenken en meebeslissen wordt benoemd, zodat alle partijen samen een veilige energietransitie kunnen vormgeven die breed lokaal en provinciaal gedragen wordt.

Interviews

Voor de toekomst spelen volgens de tien geïnterviewden een aantal zaken. Allereerst wordt het volgens hen tijd dat bewoners meer betrokken worden. Er moet een participatietraject op gang komen en dat is wel iets waar gemeentes zoekende in zijn. Sommige geïnterviewden denken dat het handig kan zijn om daar scenario's voor op te stellen of dat bepaalde generieke zaken op één manier worden gecommuniceerd. *'Het zou beter zijn om als regio naar buiten toe te presenteren, in plaats van alle gemeenten los, en daarbij ook één geluid naar buiten te laten horen.'* Eén geïnterviewde heeft gekeken naar de RES van Zeeland en vond dat die heel goed in elkaar stak en duidelijk aan gaf voor burgers wat zij konden verwachten.

Voor sommige geïnterviewden vormen de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 een spannend moment. Levert de bestuurswissel vertraging op? Een aantal geïnterviewden is bang dat met name (populistische) lokale partijen, die weinig met andere gemeenten, de MRDH of de energie-regio ophebben van alles zullen blokkeren. Anderen zien hierin minder een probleem. Het plan ligt er en er is in de meeste gemeenten mee ingestemd en dus zal dit ook ten uitvoer worden gebracht, zo verwachten zij.

Open slotvraag

Aan het einde van de vragenlijst is nog gevraagd welke zaken de respondent mee zou willen geven aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag. 52 respondenten hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Respondenten noemen dat er verbeterpunten liggen in de concretisering van het proces en het omgevingsbeleid. Het moet duidelijker worden voor partijen en stakeholders wat hun rol is en dit moet duidelijk gecommuniceerd worden. Daarnaast vinden respondenten dat enkele organisaties/stakeholders meer betrokken moeten worden, zoals onafhankelijke kennisinstellingen en gemeenteraden het inhoudelijke proces. Het moet volgens een deel van de respondenten een meer democratisch proces worden, democratische legitimiteit wordt gemist, waarbij iedereen betrokken wordt en inspraak kan hebben. Ook benoemen respondenten dat de aansluiting van de RES en op lokaal gemeentelijk beleid duidelijk

moet worden. Wat en van wie is de RES? De rolverdeling moet bij de RES 2.0 beter (zichtbaar) worden. Ten slotte benoemen mensen het feit dat de totstandkoming van de RES 1.0 intensief was en dat de weg naar de RES 2.0 nog hobbelig zal zijn. Zij vinden dat hier aandacht voor moet blijven.

7 Bespreekpunten

Deze rapportage geeft een beeld van hoe de samenwerkende partners (gemeenten, provincie en waterschappen) aankijken tegen verschillende aspecten van de totstandkoming van de RES 1.0. Een aantal stellingen hebben we verder uitgesplitst naar functie van de respondent – volksvertegenwoordiger, bestuurder, ambtenaar/beleidsmaker - omdat we van mening zijn dat deze uitsplitsing (hoewel niet representatief) een mooi beeld geeft van hoe respondenten vanuit een bepaalde rol aankijken tegen de aspecten van de totstandkoming.

We voegen geen aanbevelingen toe aan de rapportage. Wel willen we een aantal aandachts- of bespreekpunten meegeven die een leidraad kunnen zijn voor het gesprek over de vraag ‘Hoe nu verder?’ RES Rotterdam Den Haag kan met deze rapportage en deze bespreekpunten in de hand verder met hoe het actualisatieproces vormgegeven kan worden en hoe de verschillende partijen hier zo goed mogelijk bij betrokken kunnen worden.

Volksvertegenwoordigers versus bestuurders/ambtenaren/beleidsmakers

We merken over de gehele linie op dat respondenten over het algemeen redelijk positief staan ten opzichte van de onderwerpen die in het onderzoek bevestigd zijn. Zo zien we dat het doel van het regionale samenwerkingsverband over het algemeen duidelijk is, respondenten hebben vaker wel dan geen vertrouwen in de regionale samenwerkingsverband, voelen zich vaker wel dan niet gehoord en verantwoordelijk, en voelen zich vaker wel dan niet goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming et cetera.

Kijken we echter naar de verschillen tussen volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren/beleidsmakers, dan zien we dat zijn volksvertegenwoordigers minder eensgezind én gemiddeld genomen minder positief gestemd zijn over de voorgelegde stellingen/onderwerpen dan bestuurders en ambtenaren/beleidsmakers.

Als we het RES proces beschouwen als voertuig voor regionale afstemming en samenwerking dan kunnen we enerzijds stellen dat de reis tot nog toe zowel ambtelijk als bestuurlijk tot een behoorlijk niveau van eensgezindheid en vertrouwen heeft geleid. Anderzijds zien we op een aantal punten ook nog twijfel of onvrede: zo is 45% van de respondenten onzeker (niet eens / niet oneens of oneens) of er in de gestelde tijd een goed product is opgeleverd en twijfelt 39% van de respondenten of de plannen in de RES 1.0 zullen worden uitgevoerd. Die twijfel is vooral politiek. Een bespreekpunt is hoe hiermee om te gaan? Hoe creëer je (nog meer) draagvlak voor de uitvoering van de RES 1.0? Hoe kunnen volksvertegenwoordigers zich tóch goed geïnformeerd voelen? Volksvertegenwoordigers geven aan dat zij niet altijd even goed zicht hebben op hoe RES Rotterdam Den Haag georganiseerd is en hebben hier minder vertrouwen in. Informeren blijft een belangrijk punt hierin.

Kennis en capaciteit

Een tweede aandachtspunt is (het gebrek aan voldoende) kennis en capaciteit. We zien dat 63% van de respondenten zich verantwoordelijk voelt voor de uitwerking van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0. De helft van de respondenten heeft er ook vertrouwen in dat de plannen, zoals deze in de RES 1.0 beschreven staan, door hun organisatie uitgevoerd zullen worden. Tegelijkertijd zien we dat de helft van de respondenten twijfelt of niet denkt dat de eigen organisatie over voldoende kennis beschikt. Daarnaast geeft 38% aan dat voldoende capaciteit ontbreekt. Het is goed om na te gaan waar (geografisch) en op welke punten (inhoudelijk) het gemeenten ontbeert aan kennis en menskracht en te bespreken hoe de ondersteuning vanuit de RES-samenwerking daarop kan worden ingericht.

Bestuurswissel na maart 2022

Een derde aandachtspunt is de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende bestuurswissel in het voorjaar van 2022. Over de vraag (uitsluitend gesteld aan respondenten die werkzaam zijn binnen een gemeente) of de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen voor onzekerheid zorgt met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0 lopen de meningen uiteen. Dat geldt zowel voor bestuurders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers als stakeholders. Het lijkt ons een onderwerp dat binnen het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag aandacht moet krijgen en op de agenda moet staan tot ruim na de verkiezingen. Dit is ook zijdelings genoemd door een aantal geïnterviewden bij de interviewserie. Een enkeling gaf aan bang te zijn dat nieuwe bestuurders de bestuurswisseling zullen aangrijpen om de discussies die afgelopen jaren zijn gevoerd binnen de gemeenten opnieuw te doen. Een bestuurswissel en een verandering van het lokale politieke landschap kunnen daarmee leiden tot vertraging van de implementatie van de plannen zoals beschreven in de RES 1.0 en de uitvoering van het actualisatieproces.

Bijlage A – Achtergrond

TABEL A1. VRAAG 1: BIJ WELKE ORGANISATIE WERKT U?

	n	%
Provincie Zuid-Holland	4	3
Een gemeente die deel uitmaakt van het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	96	71
Waterschap/Hoogheemraadschap dat deel uitmaakt van het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	17	13
Anders*	18	13
Totaal	135	100

*Deze groep 'Anders', dit zijn de stakeholders, heeft alleen de vragen 6, 10a en 22 voorgelegd gekregen.

TABEL A2. VRAAG 2: WAT IS UW FUNCTIE?

	n	%
Raadslid	64	55
Wethouder / Lid DB Waterschap / Gedeputeerde	14	12
Griffier	1	1
Ambtenaar	27	23
Algemeen bestuur Hoogheemraadschap / Waterschap	11	9
Totaal	117	100

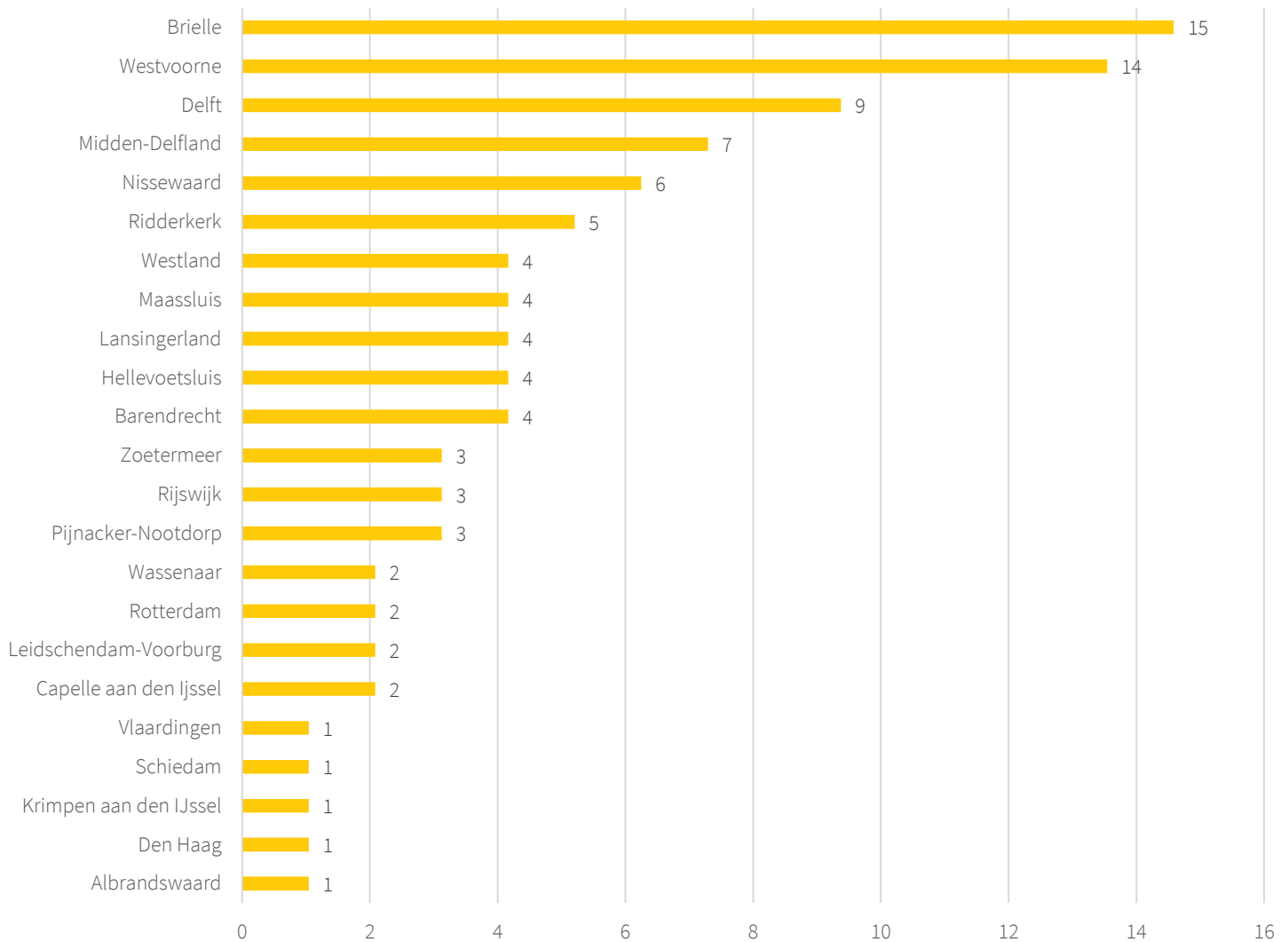
TABEL A3. VRAAG 3: MAAKT U DEEL UIT VAN DE COALITIE?

	n	%
Ja	37	58
Nee	27	42
Totaal	64*	100

*Deze vraag is alleen gesteld aan raadsleden

FIGUUR A1. VRAAG 4. RESPONDENTEN NAAR GEMEENTEN (N=96*).

Respondenten (%) werkzaam bij gemeenten.

*Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die aangaven bij een gemeente werkzaam te zijn

TABEL A4. VRAAG 5: BIJ WELK HOOGHEEMRAADSCHAP/WATERSCHAP BENT U WERKZAAM?*

	n	%
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	6	35
Hoogheemraadschap van Delfland	10	59
Hoogheemraadschap van Rijnland	1	6
Totaal	17	100

*Deze vraag is alleen gesteld aan respondenten die aangaven bij een hoogheemraadschap/waterschap werkzaam te zijn.

Bijlage B – Uitsplitsingen

TABEL B1. VRAAG 8 STELLING 1 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Het doel van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag is mij voldoende duidelijk geweest gedurende het opstellen van de RES 1.0	(Helemaal) eens	52	12	27	91
	Niet eens, niet oneens	11	2	1	14
	(Helemaal) oneens	9	0	0	9
	Weet niet/n.v.t.	3	0	0	3
		75	14	28	117

TABEL B2. VRAAG 8 STELLING 2 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Ik weet goed welke rol de verschillende partijen binnen het proces spelen	(Helemaal) eens	36	11	22	69
	Niet eens, niet oneens	20	1	5	26
	(Helemaal) oneens	15	2	0	17
	Weet niet/n.v.t.	4	0	1	5
		75	14	28	117

TABEL B3. VRAAG 8 STELLING 3 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Voor zover ik kan beoordelen is er een voldoende gedeelde visie binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	24	11	21	56
	Niet eens, niet oneens	20	1	5	26
	(Helemaal) oneens	25	1	0	26
	Weet niet/n.v.t.	6	1	2	9
		75	14	28	117

TABEL B4. VRAAG 8 STELLING 4 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Bij de totstandkoming van de RES 1.0 zijn alle relevante partijen betrokken geweest	(Helemaal) eens	30	9	20	59
	Niet eens, niet oneens	16	2	5	23
	(Helemaal) oneens	21	2	1	24
	Weet niet/n.v.t.	8	1	2	11
		75	14	28	117

TABEL B5. VRAAG 8 STELLING 5 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Als ik vragen of twijfels had, kon ik die voldoende kwijt binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	24	9	24	57
	Niet eens, niet oneens	18	3	3	24
	(Helemaal) oneens	22	1	0	23
	Weet niet/n.v.t.	11	1	1	13
		75	14	28	117

TABEL B6. VRAAG 8 STELLING 6 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=75)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=117)
Ik heb vertrouwen in het regionale samenwerkingsverband dat de RES Rotterdam Den Haag vormt	(Helemaal) eens	25	11	25	61
	Niet eens, niet oneens	21	1	3	25
	(Helemaal) oneens	24	1	0	25
	Weet niet/n.v.t.	5	1	0	6
		75	14	28	117

TABEL B7. VRAAG 10 STELLING 1 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=74)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=116)
Ik heb bij het opstellen van de RES 1.0 voldoende mijn eigen rol kunnen vervullen	(Helemaal) eens	27	11	22	60
	Niet eens, niet oneens	17	2	4	23
	(Helemaal) oneens	24	1	1	26
	Weet niet/n.v.t.	6	0	1	7
		74	14	28	116

TABEL B8. VRAAG 10 STELLING 2 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=74)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=116)
Er is bij het opstellen van de RES 1.0 geluisterd naar de inbreng van mijn organisatie	(Helemaal) eens	37	11	22	70
	Niet eens, niet oneens	15	3	4	22
	(Helemaal) oneens	20	0	0	20
	Weet niet/n.v.t.	2	0	2	4
		74	14	28	116

TABEL B9. VRAAG 10 STELLING 3 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=74)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=116)
Ik ben tevreden met de wijze waarop omgegaan is met de moties, reacties en wensen & bedenkingen die mijn organisatie heeft ingebracht op Concept RES	(Helemaal) eens	26	9	25	60
	Niet eens, niet oneens	14	2	3	19
	(Helemaal) oneens	26	2	0	28
	Weet niet/n.v.t.	8	1	0	9
		74	14	28	116

TABEL B10. VRAAG 10 STELLING 4 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging	Bestuurlijk	Ambtelijk	Totaal
		(n=74)	(n=14)	(n=28)	(n=116)
Ik vond de 'Wensen & Bedenkingen procedure' een goede manier om als organisatie invloed op de RES 1.0 uit te oefenen	(Helemaal) eens	32	7	18	57
	Niet eens, niet oneens	19	4	7	30
	(Helemaal) oneens	18	3	2	23
	Weet niet/n.v.t.	5	0	1	6
		74	14	28	116

TABEL B11. VRAAG 10 STELLING 5 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging	Bestuurlijk	Ambtelijk	Totaal
		(n=74)	(n=14)	(n=28)	(n=116)
Mijn organisatie voelt zich verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0	(Helemaal) eens	39	11	18	68
	Niet eens, niet oneens	17	3	8	28
	(Helemaal) oneens	11	0	1	12
	Weet niet/n.v.t.	7	0	1	8
		74	14	28	116

TABEL B12. VRAAG 13 STELLING 1 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Voor mijn gevoel ben ik gedurende het proces goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0	(Helemaal) eens	46	10	28	84
	Niet eens, niet oneens	12	3	0	15
	(Helemaal) oneens	11	1	0	12
	Weet niet/n.v.t.	4	0	0	4
		73	14	28	115

TABEL B13. VRAAG 13 STELLING 2 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Ik kreeg de <u>juiste</u> informatie aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	(Helemaal) eens	31	11	26	68
	Niet eens, niet oneens	18	2	2	22
	(Helemaal) oneens	19	0	0	19
	Weet niet/n.v.t.	5	1	0	6
		73	14	28	115

TABEL B14. VRAAG 13 STELLING 3 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Ik kreeg de informatie <u>tijdig</u> aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	(Helemaal) eens	26	8	17	51
	Niet eens, niet oneens	27	4	6	37
	(Helemaal) oneens	14	1	5	20
	Weet niet/n.v.t.	6	1	0	7
		73	14	28	115

TABEL B15. VRAAG 13 STELLING 5 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Het tempo waarin mijn organisatie gegevens moest aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag was niet goed te doen	(Helemaal) eens	16	3	5	24
	Niet eens, niet oneens	24	4	13	41
	(Helemaal) oneens	19	5	10	34
	Weet niet/n.v.t.	14	2	0	16
		73	14	28	115

TABEL B16. VRAAG 13 STELLING 6 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Het was mogelijk om in de gestelde tijd een goed product op te leveren	(Helemaal) eens	27	5	19	51
	Niet eens, niet oneens	19	5	8	32
	(Helemaal) oneens	16	3	1	20
	Weet niet/n.v.t.	11	1	0	12
		73	14	28	115

TABEL B17. VRAAG 13 STELLING 7 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Het was binnen mijn organisatie duidelijk welke gegevens wij moesten aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	29	10	21	60
	Niet eens, niet oneens	14	3	5	22
	(Helemaal) oneens	11	0	1	12
	Weet niet/n.v.t.	19	1	1	21
		73	14	28	115

TABEL B18. VRAAG 17 STELLING 1 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Binnen mijn organisatie zijn al mensen aangewezen die zich bezig gaan houden met de implementatie van de RES 1.0	(Helemaal) eens	26	13	21	60
	Niet eens, niet oneens	11	0	4	15
	(Helemaal) oneens	10	1	3	14
	Weet niet/n.v.t.	26	0	0	26
		73	14	28	115

TABEL B19. VRAAG 17 STELLING 2 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Ik heb er vertrouwen in dat de plannen zoals beschreven in de RES 1.0 door mijn organisatie uitgevoerd zullen worden	(Helemaal) eens	30	11	17	58
	Niet eens, niet oneens	16	1	7	24
	(Helemaal) oneens	17	2	2	21
	Weet niet/n.v.t.	10	0	2	12
		73	14	28	115

TABEL B20. VRAAG 17 STELLING 3 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Mijn organisatie heeft <u>voldoende capaciteit</u> in huis om de RES 1.0 uit te voeren	(Helemaal) eens	15	6	6	27
	Niet eens, niet oneens	17	2	7	26
	(Helemaal) oneens	25	6	13	44
	Weet niet/n.v.t.	16	0	2	18
		73	14	28	115

TABEL B21. VRAAG 17 STELLING 4 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Mijn organisatie heeft voldoende kennis in huis om de RES 1.0 uit te voeren	(Helemaal) eens	27	9	10	46
	Niet eens, niet oneens	13	3	10	26
	(Helemaal) oneens	22	2	7	31
	Weet niet/n.v.t.	11	0	1	12
		73	14	28	115

TABEL B22. VRAAG 17 STELLING 5 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Vanuit mijn rol voel ik mij verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0	(Helemaal) eens	37	12	23	72
	Niet eens, niet oneens	18	2	4	24
	(Helemaal) oneens	14	0	1	15
	Weet niet/n.v.t.	4	0	0	4
		73	14	28	115

TABEL B23. VRAAG 17 STELLING 6 NAAR DOELGROEP

		Volksvertegenwoordiging (n=73)	Bestuurlijk (n=14)	Ambtelijk (n=28)	Totaal (n=115)
Het is mij voldoende duidelijk welke rol mijn organisatie speelt in het actualisatieproces	(Helemaal) eens	27	9	14	50
	Niet eens, niet oneens	19	3	12	34
	(Helemaal) oneens	19	0	2	21
	Weet niet/n.v.t.	8	2	0	10
		73	14	28	115

TABEL B24. VRAAG 17 STELLING 7 NAAR DOELGROEP*

		Volksvertegenwoordiging (n=59)	Bestuurlijk (n=11)	Ambtelijk (n=24)	Totaal (n=94)
De bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 zorgen binnen mijn gemeente voor onzekerheid met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0	(Helemaal) eens	16	2	6	24
	Niet eens, niet oneens	18	4	6	28
	(Helemaal) oneens	12	3	6	21
	Weet niet/n.v.t.	13	2	6	21
		59	11	24	94

*Stelling alleen voorgelegd aan respondenten werkzaam binnen gemeenten

Bijlage C – Uitsplitsingen Brielle en Westvoorne

TABEL C1. VRAAG 8 STELLING 1 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Het doel van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag is mij voldoende duidelijk geweest gedurende het opstellen van de RES 1.0	(Helemaal) eens	72	10	9	91
	Niet eens, niet oneens	11	1	2	14
	(Helemaal) oneens	4	3	2	9
	Weet niet/n.v.t.	3	0	0	3
		90	14	13	117

TABEL C2. VRAAG 8 STELLING 2 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik weet goed welke rol de verschillende partijen binnen het proces spelen	(Helemaal) eens	58	6	5	69
	Niet eens, niet oneens	20	4	2	26
	(Helemaal) oneens	8	3	6	17
	Weet niet/n.v.t.	4	1	0	5
		90	14	13	117

TABEL C3. VRAAG 8 STELLING 3 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Voor zover ik kan beoordelen is er een voldoende gedeelde visie binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	51	4	1	56
	Niet eens, niet oneens	20	3	3	26
	(Helemaal) oneens	10	7	9	26
	Weet niet/n.v.t.	9	0	0	9
		90	14	13	117

TABEL C4. VRAAG 8 STELLING 4 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Bij de totstandkoming van de RES 1.0 zijn alle relevante partijen betrokken geweest	(Helemaal) eens	51	5	3	59
	Niet eens, niet oneens	14	5	4	23
	(Helemaal) oneens	14	4	6	24
	Weet niet/n.v.t.	11	0	0	11
		90	14	13	117

TABEL C5. VRAAG 8 STELLING 5 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Als ik vragen of twijfels had, kon ik die voldoende kwijt binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	51	3	3	57
	Niet eens, niet oneens	18	3	3	24
	(Helemaal) oneens	10	6	7	23
	Weet niet/n.v.t.	11	2	0	13
		90	14	13	117

TABEL C6. VRAAG 8 STELLING 6 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=14)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik heb vertrouwen in het regionale samenwerkingsverband dat de RES Rotterdam Den Haag vormt	(Helemaal) eens	53	6	2	61
	Niet eens, niet oneens	20	2	3	25
	(Helemaal) oneens	12	6	7	25
	Weet niet/n.v.t.	5	0	1	6
		90	14	13	117

TABEL C7. VRAAG 10 STELLING 1 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik heb bij het opstellen van de RES 1.0 voldoende mijn eigen rol kunnen vervullen	(Helemaal) eens	50	6	4	60
	Niet eens, niet oneens	18	3	2	23
	(Helemaal) oneens	15	4	7	26
	Weet niet/n.v.t.	7	0	0	7
		90	13	13	116

TABEL C8. VRAAG 10 STELLING 2 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Er is bij het opstellen van de RES 1.0 geluisterd naar de inbreng van mijn organisatie	(Helemaal) eens	62	4	4	70
	Niet eens, niet oneens	18	3	1	22
	(Helemaal) oneens	6	6	8	20
	Weet niet/n.v.t.	4	0	0	4
		90	13	13	116

TABEL C9. VRAAG 10 STELLING 3 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik ben tevreden met de wijze waarop omgegaan is met de moties, reacties en wensen & bedenkingen die mijn organisatie heeft ingebracht op Concept RES	(Helemaal) eens	53	5	2	60
	Niet eens, niet oneens	16	2	1	19
	(Helemaal) oneens	13	5	10	28
	Weet niet/n.v.t.	8	1	0	9
		90	13	13	116

TABEL C10. VRAAG 10 STELLING 4 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik vond de 'Wensen & Bedenkingen procedure' een goede manier om als organisatie invloed op de RES 1.0 uit te oefenen	(Helemaal) eens	50	5	2	57
	Niet eens, niet oneens	22	4	4	30
	(Helemaal) oneens	12	4	7	23
	Weet niet/n.v.t.	6	0	0	6
		90	13	13	116

TABEL C11. VRAAG 10 STELLING 5 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=90)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Mijn organisatie voelt zich verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0	(Helemaal) eens	59	6	3	68
	Niet eens, niet oneens	21	3	4	28
	(Helemaal) oneens	4	3	5	12
	Weet niet/n.v.t.	6	1	1	8
		90	13	13	116

TABEL C12. VRAAG 11A UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Bent u bij één van de informatiesessies op <u>regionaal</u> niveau aanwezig geweest?	Ja	57	11	11	79
	Nee	31	2	2	35
	Weet niet	1	0	0	1
		89	13	13	115

TABEL C13. VRAAG 11B UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Bent u bij één van de informatiesessies op <u>lokaal</u> niveau aanwezig geweest?	Ja	58	12	12	82
	Nee	26	1	0	27
	Weet niet	5	0	1	6
		89	13	13	115

TABEL C14. VRAAG 13 STELLING 1 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Voor mijn gevoel ben ik gedurende het proces goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0	(Helemaal) eens	71	8	5	84
	Niet eens, niet oneens	10	3	2	15
	(Helemaal) oneens	4	2	6	12
	Weet niet/n.v.t.	4	0	0	4
		89	13	13	115

TABEL C15. VRAAG 13 STELLING 2 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik kreeg de <u>juiste</u> informatie aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	(Helemaal) eens	60	6	2	68
	Niet eens, niet oneens	17	2	3	22
	(Helemaal) oneens	7	4	8	19
	Weet niet/n.v.t.	5	1	0	6
		89	13	13	115

TABEL C16. VRAAG 13 STELLING 3 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik kreeg de informatie <u>tijdig</u> aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	(Helemaal) eens	46	3	2	51
	Niet eens, niet oneens	24	7	6	37
	(Helemaal) oneens	13	2	5	20
	Weet niet/n.v.t.	6	1	0	7
		89	13	13	115

TABEL C17. VRAAG 13 STELLING 5 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Het tempo waarin mijn organisatie gegevens moest aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag was niet goed te doen	(Helemaal) eens	17	3	4	24
	Niet eens, niet oneens	33	4	4	41
	(Helemaal) oneens	26	4	4	34
	Weet niet/n.v.t.	13	2	1	16
		89	13	13	115

TABEL C18. VRAAG 13 STELLING 6 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Het was mogelijk om in de gestelde tijd een goed product op te leveren	(Helemaal) eens	45	3	3	51
	Niet eens, niet oneens	26	2	4	32
	(Helemaal) oneens	9	7	4	20
	Weet niet/n.v.t.	9	1	2	12
		89	13	13	115

TABEL C19. VRAAG 13 STELLING 7 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Het was binnen mijn organisatie duidelijk welke gegevens wij moesten aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	(Helemaal) eens	50	6	4	60
	Niet eens, niet oneens	17	2	3	22
	(Helemaal) oneens	5	3	4	12
	Weet niet/n.v.t.	17	2	2	21
		89	13	13	115

TABEL C20. VRAAG 17 STELLING 1 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Binnen mijn organisatie zijn al mensen aangewezen die zich bezig gaan houden met de implementatie van de RES 1.0	(Helemaal) eens	53	4	3	60
	Niet eens, niet oneens	12	2	1	15
	(Helemaal) oneens	7	3	4	14
	Weet niet/n.v.t.	17	4	5	26
		89	13	13	115

TABEL C21. VRAAG 17 STELLING 2 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Ik heb er vertrouwen in dat de plannen zoals beschreven in de RES 1.0 door mijn organisatie uitgevoerd zullen worden	(Helemaal) eens	54	3	1	58
	Niet eens, niet oneens	17	4	3	24
	(Helemaal) oneens	7	6	8	21
	Weet niet/n.v.t.	11	0	1	12
		89	13	13	115

TABEL C22. VRAAG 17 STELLING 3 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Mijn organisatie heeft voldoende capaciteit in huis om de RES 1.0 uit te voeren	(Helemaal) eens	26	1	0	27
	Niet eens, niet oneens	21	2	3	26
	(Helemaal) oneens	27	9	8	44
	Weet niet/n.v.t.	15	1	2	18
		89	13	13	115

TABEL C23. VRAAG 17 STELLING 4 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Mijn organisatie heeft voldoende kennis in huis om de RES 1.0 uit te voeren	(Helemaal) eens	42	2	2	46
	Niet eens, niet oneens	19	4	3	26
	(Helemaal) oneens	19	6	6	31
	Weet niet/n.v.t.	9	1	2	12
		89	13	13	115

TABEL C24. VRAAG 17 STELLING 5 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Vanuit mijn rol voel ik mij verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0	(Helemaal) eens	59	7	6	72
	Niet eens, niet oneens	18	4	2	24
	(Helemaal) oneens	10	2	3	15
	Weet niet/n.v.t.	2	0	2	4
		89	13	13	115

TABEL C25. VRAAG 17 STELLING 6 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE

		Overige gemeenten (n=89)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
Het is mij voldoende duidelijk welke rol mijn organisatie speelt in het actualisatieproces	(Helemaal) eens	44	4	2	50
	Niet eens, niet oneens	27	3	4	34
	(Helemaal) oneens	13	4	4	21
	Weet niet/n.v.t.	5	2	3	10
		89	13	13	115

TABEL C26. VRAAG 17 STELLING 7 UITGESPLITST NAAR BRIELLE EN WESTVOORNE*

		Overige gemeenten (n=68)	Brielle (n=13)	Westvoorne (n=13)	Totaal
De bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 zorgen binnen mijn gemeente voor onzekerheid met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0	(Helemaal) eens	16	3	5	24
	Niet eens, niet oneens	22	2	4	28
	(Helemaal) oneens	17	2	2	21
	Weet niet/n.v.t.	13	6	2	21
		68	13	13	94

*Stelling alleen voorgelegd aan respondenten werkzaam binnen gemeenten

Bijlage D – Vragenlijsten

Topiclijst 1, Evaluatie totstandkoming RES Rotterdam Den Haag – bestuurders/ambtenaren/stakeholders

Uitleggen onderzoek -> input vergaren voor de kwantitatieve vragenlijst die moet leiden tot punten die meegenomen kunnen worden bij het actualisatieproces van de RES 2.0.

Algemeen

- Naam + functie
- Achtergrond
- Op welke manier en vanaf wanneer betrokken bij de totstandkoming van RES Rotterdam Den Haag – wat was uw rol hierbij? Zou u zichzelf ‘actief betrokken’ willen noemen bij de totstandkoming? (meerdere rollen?)

Doel

- Is het doel (de visie op) van de regionale samenwerking in RES verband voldoende duidelijk? Hoe zou je die visie omschrijven? Wordt deze breed gedeeld?

Rol uitvoeren

- Welke verwachtingen had u van de RES Rotterdam Den Haag van tevoren en zijn die uitgekomen? Leg eens uit. Wat verwacht u van de RES organisatie?
- U beschreef uw rol net als ... [zie eerder gevraagd]. Als u daarop terugkijkt, bent u dan tevreden met de wijze waarop u uw rol heeft kunnen invullen? Waarom wel/niet?

...wat ging er goed?

...wat had anders gekund? Waarom en hoe?

...waren er dilemma's? Welke?

Zijn voldoende en de relevante organisaties betrokken geweest?

- Waarom wel / niet?
- Hoe zou dat beter kunnen?'
- Is er voldoende ruimte geweest voor inbreng van de betrokkenen en belanghebbenden? Waarom wel / niet, hoe beter?
 - **Politiek:**
 - Is er voldoende ruimte geweest voor het inbrengen van politieke standpunten? Lokale politieke verschillen? Waarom wel / niet, hoe beter?

Bottlenecks in totstandkoming

- Heeft u in de periode van totstandkoming van de RES Rotterdam Den Haag bottlenecks ervaren? Zo ja, vertel daar eens wat meer over. (Waaruit bestonden deze bottlenecks, waaromervaarde u dit zo, en hoe is het opgelost of zou het opgelost moeten worden? Hoe in de toekomst voorkomen?)

Zo nee, hoe komt het volgens u dat het proces zo soepel verliep?

Heeft u (voldoende) vertrouwen in de regionale samenwerking?

(Voor stakeholders)

- Welk belang heeft uw organisatie bij de RES? Is dit belang voldoende aan bod gekomen bij de totstandkoming van de RES Rotterdam Den Haag? Op welke manier wel/niet. Wat had anders gekund? Wanneer was uw belang (nog) beter verwerkt?

Afrondend

- Welke tips kunt u de organisatie van de RES Rotterdam Den Haag meegeven als input voor het actualisatieproces?
- Zijn er nog andere zaken die u wilt benoemen?

Topiclijst 2, Evaluatie totstandkoming RES Rotterdam Den Haag - raadsleden

Algemeen

- Naam + functie – hoe lang al raadslid?
- Achtergrond
- Op welke manier en vanaf wanneer betrokken bij de totstandkoming van RES Rotterdam Den Haag – wat was uw rol hierbij? Zou u zichzelf ‘actief betrokken’ willen noemen bij de totstandkoming? (meerdere rollen?)

Organisatie van de RES Rotterdam Den Haag

- Hoe werkt dit samenwerkingsverband van gemeenten, waterschappen en provincie volgens u? Waarom werkt dit wel/niet?
- Hoe moet het anders?
- Heeft u vertrouwen dat dit samenwerkingsverband kan doen waarvoor het opgericht is? Waarom wel/niet?

Mate van invloed

- Heeft u als raadslid, met een achterban, voldoende inbreng kunnen hebben in het proces van totstandkoming van de RES 1.0? Waarom wel/niet?
- Hoe zou dit anders moeten?
- Welke verwachtingen heeft u van de invloed die een raadslid moet kunnen uitoefenen?

Informatie uitwisseling

- Op welke wijze werd u geïnformeerd over de RES 1.0?
- Was dit voldoende?
- Wat moet anders?
- Hoe wilt u als raadslid geïnformeerd worden?

Toekomst

- Zijn er voor u hobbels op de weg voor het implementeren van de RES 1.0? Welke?
- Hoe kijkt u aan tegen de bestuurswissel in maart 2022 en het uitvoeren van de plannen in de RES 1.0?

Afrondend

- Welke tips kunt u de organisatie van de RES Rotterdam Den Haag meegeven als input voor het actualisatieproces?
- Zijn er nog andere zaken die u wilt benoemen?

Vragenlijst evaluatie totstandkoming RES Rotterdam Den Haag

Achtergrondvragen

Allereerst stellen we u een aantal achtergrondvragen. Deze worden alleen gebruikt om achteraf (bij voldoende respons) naar functie te kunnen uitsplitsen.

1. Bij welke organisatie werkt u?

- Provincie Zuid-Holland
- Een gemeente die deel uitmaakt van het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag
- Waterschap/Hoogheemraadschap dat deel uitmaakt van het samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag
- Anders/(maatschappelijke) organisatie in RES Rotterdam Den Haag

2. Wat is uw functie?

- Raadslid
- Wethouder / Lid DB Waterschap / Gedeputeerde
- Burgemeester / Dijkgraaf / CvdK
- Gemeentesecretaris / Secretaris DB Waterschap / Provinciesecretaris
- Griffier
- Ambtenaar
- Statenlid
- Algemeen bestuur Hoogheemraadschap / Waterschap

3. Voor raadsleden: Maakt uw partij deel uit van de coalitie?

- Ja
- Nee

4. Voor respondenten werkzaam bij gemeenten: Bij welke gemeente bent u werkzaam?

5. Voor respondenten werkzaam bij Hoogheemraadschappen/waterschappen? Bij welk Hoogheemraadschap/waterschap bent u werkzaam?

6. Welke rol nam u afgelopen anderhalf jaar in tijdens de totstandkoming van de RES 1.0?

- Ik was voornamelijk een toehoorder
- Ik heb af en toe een inhoudelijke bijdrage geleverd
- Ik ben intensief inhoudelijk betrokken geweest bij het proces
- Ik ben vooral bij de besluitvorming betrokken geweest
- Mijn rol was anders, namelijk ...

7. Heeft u het energiedossier in uw portefeuille?

- Ja
- Nee

Organisatie van de RES Rotterdam Den Haag

De volgende vragen gaan over de organisatie van de RES Rotterdam Den Haag. De energieregio Rotterdam Den Haag is een samenwerkingsverband van gemeenten, hoogheemraadschappen/waterschappen en Provincie Zuid-Holland.

Georganiseerd in een RES-Stuurgroep, een Bestuurlijk - en Ambtelijk Netwerk Energie en een Opdrachtgeversteam. Daarnaast is er een RES-programmamanager met een uitvoerend team.

8. De volgende stellingen gaan over het regionale samenwerkingsverband dat RES Rotterdam Den Haag vormt. Kunt u aangeven in welke mate u het eens bent met onderstaande stellingen?

	Helemaal eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal oneens	n.v.t. / weet ik niet
a. Het doel van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag is mij voldoende duidelijk geweest gedurende het opstellen van de RES 1.0	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Ik weet goed welke rol de verschillende partijen binnen het proces spelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Voor zover ik kan beoordelen is er een voldoende gedeelde visie binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. Bij de totstandkoming van de RES 1.0 zijn alle relevante partijen betrokken geweest	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e. Als ik vragen of twijfels had, kon ik die voldoende kwijt binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f. Ik heb vertrouwen in het regionale samenwerkingsverband dat de RES Rotterdam Den Haag vormt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. U gaf eerder aan dat niet alle relevante partijen betrokken zijn geweest bij het opstellen van de RES 1.0. Welke partijen/organisaties/stakeholders heeft u gemist? (MDU: vervolg op vraag 8d – alleen voor wie bij 8d (helemaal) oneens heeft ingevuld)

Mate van invloed

In welke mate heeft u tijdens de totstandkoming van de RES 1.0 uw eigen rol kunnen vormgeven en vervullen? En in welke mate heeft u invloed gehad op de RES 1.0?

10. De volgende stellingen gaan over de mate waarin u invloed heeft gehad op de totstandkoming van de RES 1.0. Waar staat 'mijn organisatie' bedoelen we provincie, gemeente of waterschap/hoogheemraadschap.	Helemaal eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal oneens	n.v.t. / weet ik niet
a. Ik heb bij het opstellen van de RES 1.0 voldoende mijn eigen rol kunnen vervullen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Er is bij het opstellen van de RES 1.0 geluisterd naar de inbreng van mijn organisatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Ik ben tevreden met de wijze waarop omgegaan is met de moties, reacties en Wensen & Bedenkingen die mijn organisatie heeft ingebracht op Concept RES	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. Ik vond de "Wensen & Bedenkingen procedure" een goede manier om als organisatie invloed op de RES 1.0 uit te oefenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e. Mijn organisatie voelt zich verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. BESTUURDERS, RAADSLEDEN, STATENLEDEN en ALGEMEEN BESTUUR Waterschappen: De afgelopen jaren (tot aan het opstellen van de Concept RES en daarna tot het opstellen van de RES 1.0) zijn er diverse online en offline informatiesessies geweest, georganiseerd vanuit het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag.

11a. Bent u bij één van de informatiesessies op regionaal niveau aanwezig geweest?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

11b. Bent u bij één van de informatiesessies op lokaal niveau aanwezig geweest?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

12. AMBTENAREN/BESTUURDERS (ook van waterschappen en gedeputeerden van Provincie):
Gedurende de periode waaraan er gewerkt is aan de Concept RES en later aan de RES 1.0 zijn er werkateliers gehouden voor beleidsmedewerkers van de betrokken organisaties.

Heeft u in deze periode één of meerdere van deze werkateliers bijgewoond?

- Ja
 Nee
 Weet ik niet

Informatie uitwisseling

In welke mate bent u tijdens de totstandkoming goed geïnformeerd over het proces en de stand van zaken?

13. De volgende stellingen gaan over de mate waarin u geïnformeerd bent over de totstandkoming van de RES 1.0. Waar staat 'mijn organisatie' bedoelen we provincie, gemeente of waterschap/hoogheemraadschap.	Helemaal eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal oneens	n.v.t. / weet ik niet
a. Voor mijn gevoel ben ik gedurende het proces goed geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de RES 1.0	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Ik kreeg de juiste informatie aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Ik kreeg de informatie tijdig aangeleverd om mijn rol te kunnen vervullen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d. BESTUURDERS: Het lukt mij om mijn raad voldoende te informeren over de totstandkoming van de RES 1.0	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e. Het tempo waarin mijn organisatie gegevens moest aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag was goed te doen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f. Het was mogelijk om in de gestelde tijd een goed product op te leveren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g. Het was binnen mijn organisatie duidelijk welke gegevens wij moesten aanleveren aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Draagvlak

Alleen voor Bestuurders: De volgende vraag gaat over de mate waarin u als bestuurder draagvlak ervaart voor de plannen zoals die in de RES 1.0 beschreven staan.

14. Hoeveel draagvlak ervaart u als bestuurder bij uw raad voor de plannen zoals die beschreven staan in de RES 1.0? Klik op de schaal om het handvat te plaatsen.

Ze er we nig dra ag v lak							Ze er ve el dra ag v lak	n.v.t./ we et niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. (Alleen voor respondenten die bij vraag 14 optie 1 of 2 hebben aangeklikt) U gaf eerder aan dat u binnen uw raad (zeer) weinig draagvlak ervaart voor de plannen zoals die in de RES 1.0 beschreven staan. Kunt u uitleggen wat hier moeilijk gaat? Wat zijn 'hobbels' waar u tegenaan loopt? En hoe probeert u deze op te lossen?

16. (Alleen voor respondenten die bij vraag 14 optie 4 of 5 hebben aangeklikt) U gaf eerder aan dat u binnen uw raad (zeer) veel draagvlak ervaart voor de plannen zoals die in de RES 1.0 beschreven staan. Kunt u uitleggen wat hier goed is gegaan? Is dat een goede aanpak voor de toekomst?

Toekomst

Nu de RES 1.0 er ligt, moeten de ambities gerealiseerd worden en start er vanaf het voorjaar van 2022 een actualisatieproces dat uiteindelijk uitmondt in een RES 2.0. In dit actualisatieproces werken gemeenten, provincie, waterschappen/hoogheemraadschappen en stakeholders samen. De RES 2.0 is een nadere uitwerking en mogelijke herziening van de RES 1.0. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen ten aanzien van warmtebronnen en locatiekeuzes voor hernieuwbare opwek worden verwerkt.

	Helemaal eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal oneens	n.v.t. / weet ik niet
17. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over het actualisatieproces dat komend voorjaar op gang komt. Waar staat 'mijn organisatie' bedoelen we provincie, gemeente of waterschap/hoogheemraadschap.						
a. Binnen mijn organisatie zijn al mensen aangewezen die zich bezig gaan houden met de implementatie van de RES 1.0	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b. Ik heb er vertrouwen in dat de plannen zoals beschreven in de RES 1.0 door mijn organisatie uitgevoerd zullen worden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c. Mijn organisatie heeft voldoende capaciteit in huis om de RES 1.0 uit te voeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- d. Mijn organisatie heeft voldoende kennis in huis om de RES 1.0 uit te voeren
- e. Vanuit mijn rol voel ik mij verantwoordelijk voor de uitvoering van de plannen zoals die beschreven zijn in de RES 1.0
- f. Het is mij voldoende duidelijk welke rol mijn organisatie speelt in het actualisatieproces
- g. WERKZAAM BIJ GEMEENTE: De bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 zorgen binnen mijn gemeente voor onzekerheid met betrekking tot de implementatie van de RES 1.0

18. Op welke manier vindt u het het prettigst om geïnformeerd te worden over de voortgang van het actualisatieproces? (maximaal twee antwoorden aanklikken)

- Via informatiebijeenkomsten door mijn organisatie
- Via informatiebijeenkomsten voor de hele regio
- Via raadsinformatieavonden
- Thematische video's
- Online regionale berichten
- Niet, want ik zoek zelf online
- Weet ik niet
- Anders, namelijk...

19. Op welk(e) terrein(en) heeft uw organisatie ondersteuning nodig van het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Financiële steun om kennis en capaciteit te vergroten
- Het vormgeven van participatietrajecten
- Het verankeren van plannen en projecten in omgevingsbeleid
- Afstemming over de warmtevraag en het warmteaanbod
- Samenwerking met buurgemeenten
- Het monitoren of afspraken/doelen regionaal gehaald worden
- De communicatie over de rol van de RES in de energietransitie
- Mijn organisatie heeft geen ondersteuning nodig, wij hebben voldoende kennis en capaciteit in huis
- Anders, namelijk op het terrein van:

20. Uitsluitend voor raadsleden: Voor dit onderzoek voeren we tevens enkele gesprekken met betrokkenen. Zou u mee willen werken aan een vervolg interview (via videoverbinding) van circa 30 minuten waarbij we dieper in gaan op het proces van de totstandkoming van de RES 1.0? Uw antwoorden worden anoniem verwerkt en zullen in de rapportage nooit terug te herleiden zijn naar de geïnterviewde.

Nee

Ja, mijn emailadres is:

21. Voor maatschappelijke organisaties (aangegeven bij vraag 1). Hoe wilt u de rol van uw organisatie invullen binnen het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag?

22. Zijn er nog zaken die u aan het regionale samenwerkingsverband RES Rotterdam Den Haag wilt meegeven in het licht van dit onderzoek naar de totstandkoming van de Concept RES, de RES 1.0 en het actualisatieproces?

HET **pon | telos**

OPGERICHT IN
1947

GEVESTIGD IN
TILBURG

KENNISONDERNEMING

STICHTING ZONDER WINSTOOGMERK

AANTAL MEDEWERKERS

30

INTENSIEVE SAMENWERKINGEN

MET UNIVERSEITEN EN ANDERE
KENNISINSTELLINGEN

SPECIFIEKE THEMA'S

- > VEERKRACHT
- > RUIMTE EN ENERGIE
- > OMGEVING
- > ARBEID
- > CULTUUR
- > ERFGOED
- > MIGRATIE
- > PARTICIPATIE
- > JEUGD
- > STURING

ONZE OPDRACHTGEVERS

- > PROVINCIES
- > GEMEENTEN
- > ZORG- EN WELZIJNSINSTELLINGEN
- > FONDSEN

HET
pon | telos

Over Het PON & Telos

Maatschappelijke besluitvorming verbeteren

Wij zijn een sociale kennisonderneming in het hart van de samenleving. We beschouwen het als onze opdracht om maatschappelijke besluitvorming te verbeteren. Dat doen we door wetenschappelijke kennis met kennis van de praktijk te verbinden. We zijn van data, feiten en cijfers, maar geven die altijd een gezicht. Waarbij iedere stem telt. Voorkeuren en meningen halen we op, onderzoeken we, analyseren we en duiden we. Met prikkelende aanpakken en innovatieve methoden. Daarbij zijn we altijd gericht op duurzaamheid: de harmonieuze verbinding tussen sociale, ecologische en economische doelstellingen. Zo dragen we bij aan de kwaliteit van samenleven, nu en in de toekomst.

Met een multidisciplinair en creatief team van bijna 30 adviseurs en onderzoekers werken we vooral voor lokale en regionale overheden in Nederland (met een sterke kennispositie in Noord-Brabant), maar ook voor corporaties, banken, zorg- en welzijnsinstellingen, fondsen en maatschappelijke organisaties. We werken daarbij intensief samen met universiteiten en andere kennisinstellingen en zijn officieel partner van Tilburg University. Met onze kennis en inzichten adviseren we beleidsmakers en bestuurders. Zodat ze afgewogen keuzes kunnen maken. Zodat ze bestuurlijk kunnen vernieuwen. En zodat ze een positieve impuls kunnen geven aan de samenleving van morgen.

Stationsstraat 20c
5038 ED Tilburg
+31 (0)13 535 15 35
info@hetpon-telos.nl
hetpon-telos.nl